

Na osnovu odredaba člana 163. stavovi 1. i 3. Zakona o tržištu kapitala („Službeni Glasnik Republike Srbije“ br. 31/2011, 112/2015, 108/2016 i 9/2020 u daljem tekstu označen kao: “Zakon”), kao i odredaba članova 8, 14. stav 1. i 15. Pravilnika o davanju saglasnosti na opšta akta organizatora tržišta, investicionog društva i Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti ("Službeni Glasnik Republike Srbije" br. 89/2011 i 44/2012), skupština akcionara Brokersko Dilerskog društva Tesla Capital a.d. Beograd, ul. Bulevar Zorana Đinđića 121, 11000 Beograd, matični broj: 17326015, (u dosadašnjem i daljem tekstu: “Društvo“), na sednici održanoj dana 31.03.2021. godine donosi:

PRAVILA I PROCEDURE POSLOVANJA BROKERSKO DILERSKOG DRUŠTVA TESLA CAPITAL A.D. BEOGRAD

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilima i procedurama poslovanja Društva (u daljem tekstu: “Pravila i procedure poslovanja“) utvrđuju se pravila i procedure poslovanja Društva, kao brokersko dilerskog društva, odnosno investicionog društva, a uređuju se naročito:

1. vrste poslova koje obavlja Društvo i uslovi i način njihovog obavljanja;
2. procedura kategorizacije/razvrstavanja klijenata i promena kategorije klijenta;
3. vrste naloga klijenata, način, uslovi prijema naloga za kupovinu/prodaju finansijskih instrumenata;
4. politika izvršenja naloga i poveravanje izvršenja naloga;
5. korporativne aktivnosti;
6. informacije koje se posebno pružaju malim klijentima;
7. sadržina ugovora sa klijentom;
8. međusobna prava i obaveze Društva i njegovih klijenata;
9. provizije i naknade
10. zaštita imovine i postupanje sa finansijskim instrumentima i novčanim sredstvima klijenata);
11. evidencija i poverljivost podataka;
12. vrednovanje finansijskih instrumenata;
13. uslovi pozajmljivanja finansijskih instrumenata;
14. pravila poslovnog ponašanja prilikom pružanja investicionih usluga;
15. postupanje po pritužbama klijenata;
16. zabrana manipulacije na tržištu;
17. odgovornost društva i klijenta za štetu;
18. druga pitanja od značaja za rad Društva kao brokersko - dilerskog društva, i to:
 - 1) opšte organizacione zahteve za obavljanje poslova Društva;
 - 2) pravila ponašanja relevantnih lica, a naročito procedure o čuvanju poslovne tajne i za sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija;
 - 3) procedure za lične transakcije relevantnih lica;
 - 4) mere za utvrđivanje, sprečavanje i upravljanje sukobom interesa;
 - 5) mere i postupke za utvrđivanje i upravljanje rizicima;
 - 6) prelazne i završne odredbe;

VRSTE POSLOVA KOJE OBAVLJA DRUŠTVO I USLOVI I NAČIN NJIHOVOG OBAVLJANJA

Član 2.

Pretežna delatnost kojom se Društvo bavi je:

6612 – Brokerski poslovi s hartijama od vrednosti i berzanskom robom.

Član 3.

U skladu sa odredbama člana 147. stavovi 1. i 2. i člana 2. tačka 8. i 9. Zakona o tržištu kapitala Društvo obavlja delatnosti za koje je dobilo dozvolu Komisije za hartije od vrednosti RS za obavljanje delatnosti investicionog društva.

Društvo, kao investiciono društvo, može obavljati investicione i dodatne usluge i aktivnosti ako ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala i aktima Komisije za hartije od vrednosti RS, uključujući i posedovanje sistema obrade podataka i ako održava kontinuitet i pravilnost u pružanju svojih usluga i aktivnosti.

Član 4.

Imajući u vidu odredbe člana 2. tačka 8. i 9. i člana 149. stav 1. tačke 1. i 2. Zakona, Društvo obavlja sledeće delatnosti - investicione usluge i aktivnosti koje se odnose na sve finansijske instrumente, i to:

1. prijem i prenos naloga koji se odnose na prodaju i kupovinu finansijskih instrumenata;
2. izvršenje naloga za račun klijenta;
3. upravljanje portfoliom;
4. usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa,

kao i sledeće dodatne usluge:

- 1) čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući čuvanje instrumenata i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i kolateralom;
- 2) odobravanje kredita ili zajmova investitorima kako bi mogli da izvrše transakcije jednim ili više finansijskih instrumenata kada je društvo zajmodavac uključeno u transakciju;
- 3) saveti društvima u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, spajanjem i kupovinom društava i sličnim pitanjima;
- 4) istraživanje i finansijska analiza u oblasti investiranja ili drugi oblici opštih preporuka u vezi sa transakcijama finansijskim instrumentima;
- 5) investicione usluge i aktivnosti, kao i dopunske usluge koje se odnose na osnov izvedenog finansijskog instrumenta iz tačke 1) podtač. (5), (6), (7) i (10) člana 2. Zakona, a u vezi sa pružanjem investicionih usluga i aktivnosti, kao i dopunskih usluga;

Član 5.

Društvo može da zaključi ugovor o obavljanju investicionih usluga i/ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta i u tom slučaju može da koristi informacije o klijentu koje prosleđuje to investiciono društvo.

Zaključivanje ugovora iz prethodnog stava ovog člana dozvoljeno je ukoliko angažovanje drugog investicionog društva:

- 1) ne uslovljava naplatu naknada ili drugih troškova od klijenta prvog investicionog društva u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je prvo investiciono društvo pružilo usluge;
- 2) ne može uzrokovati nepotrebne poslovne rizike investicionom društvu, značajno ugroziti kvalitet unutrašnje kontrole, niti onemogućiti nadzor Komisije nad ispunjavanjem svih obaveza investicionog društva.

Komisija propisuje bliže uslove pod kojima investiciono društvo može koristiti usluge drugog investicionog društva.

Član 6.

Klijent je dužan da, pre uspostavljanja poslovnog odnosa sa Društvom, preda Društvu sledeću dokumentaciju u fotokopiji, a original da pruži Društvu na uvid i to:

- 1) **fizičko lice – rezident:**
 - (1) ličnu kartu, pasoš ili drugu ispravu preko koje se može izvršiti identifikacija klijenta;
 - (2) dokaz o otvorenom novčanom računu i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren preko drugog depozitara);
 - (3) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona - fiksnog i mobilnog, e-mail adresa);
- 2) **fizičko lice – nerezident:**
 - (1) pasoš ili drugi identifikacioni dokument;
 - (2) potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
 - (3) dokaz o otvorenom novčanom računu i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
 - (4) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e- mail adresa).
- 3) **pravno lice – rezident:**
 - (1) Za pravna lica za čiju registraciju su nadležna ministarstva i sudovi, dostavlja se Rešenje o upisu u registar kod nadležnog organa (ne stariji od 3 meseca). Pravna lica i preduzetnici koji se registruju kod APR ne treba da dostavljaju originalna rešenja od APR-a, jer se identifikacija vrši neposrednim uvidom na sajt APR-a; e;
 - (2) OP obrazac (potpisi lica ovlašćenih za zastupanje);
 - (3) Potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
 - (4) ličnu kartu, pasoš ili drugu ispravu preko koje se može izvršiti identifikacija ovlašćenog zastupnika;
 - (5) izjavu o stvarnom vlasniku pravnog lica potpisanu od strane člana/članova uprave;
 - (6) dokaz o otvorenom novčanom računu i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
 - (7) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e-mail adresa).
- 4) **pravno lice – nerezident:**
 - (1) izvod iz odgovarajućeg registra zemlje sedišta pravnog lica ne stariji od tri meseca sa prevodom na srpski jezik od strane ovlašćenog sudskog tumača (nije potreban prevod na srpski jezik za pravna lica iz Hrvatske, BiH I Crne Gore);
 - (2) potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
 - (3) Dokumentat kompanije o određivanju zakonskih zastupnika/ovlašćenih lica za zastupanje (nije potreban ovaj dokument akose ova informacija nalazi u izvodu iz odgovarajućeg registra zemlje);;

- (4) izjavu o stvarnom vlasniku stranog pravnog lica potpisanu od strane lica zatupnika;
- (5) dokaz o otvorenom novčanom računu i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
- (6) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e-mail adresa).

Klijent je dužan da pre uspostavljanja poslovnog odnosa sa Društvom, na zahtev Društva dostavi i drugu dokumentaciju u skladu sa propisima koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i neophodnu dokumentaciju za izvršenje posla.

Ukoliko klijent ne dostavi Društvu zahtevanu dokumentaciju, Društvo nije dužno da uspostavi poslovni odnos sa klijentom.

Član 7.

Ovlašćeni zastupnik rezidentnog i nerezidentnog pravnog lica daje izjavu, pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, o stvarnom vlasniku pravnog lica. U slučaju promene ovlašćenog zastupnika, pravno lice je dužno da dostavi novu izjavu u roku od 30 dana od dana registrovane promene.

Ukoliko klijenta zastupa punomoćnik, isti je dužan priložiti specijalnu punomoć overenu kod organa nadležnog za poslove overe.

Član 8.

Klijent i Društvo mogu komunicirati usmeno i pisanim putem na srpskom jeziku.

Društvo sa klijentima – stranim pravnim ili fizičkim licima može komunicirati na engleskom ili drugom stranom jeziku koji je predviđen ugovorom, pod uslovom da se ugovor, nalozi i druga neophodna dokumentacija koju klijent razmenjuje sa Društvom sastavljaju dvojezično.

Pisana komunikacija se odvija putem pošte, faksa, elektronske pošte, internet aplikacije ili u nekom drugom odgovarajućem elektronskom obliku.

Klijent i Društvo dužni su da se međusobno obaveštavaju o svakoj promeni adrese i drugih podataka za kontakt.

PROCEDURA KATEGORIZACIJE/RAZVRSTAVANJA KLIJENATA I PROMENA KATEGORIJE KLIJENTA

Član 9.

Društvo ovim Pravilima i procedurama poslovanja usvaja i pridržava se svojih internih pravila i procedura u vezi sa kategorizacijom klijenata.

Član 10.

Društvo, kao investiciono društvo, je dužno da, pre pružanja usluge, svakog klijenta razvrsta u kategoriju:

1. profesionalnih, ili
2. malih klijenata.

Profesionalni klijent je klijent koji poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima i koji ispunjava uslove

propisane Zakonom, dok je mali klijent svaki klijent Društva koji nije razvrstan u kategoriju profesionalnih klijenata.

Profesionalnim klijentom u vezi sa svim investicionim uslugama i aktivnostima i finansijskim instrumentima, u smislu Zakona, smatraju se:

1) lica koja za poslovanje na finansijskom tržištu podležu obavezi odobrenja, odnosno nadzora od strane nadležnog organa, kao što su: kreditne institucije, investiciona društva, druge finansijske institucije čije poslovanje je odobrio ili nadzire odgovarajući nadzorni organ, društva za osiguranje, institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje, penzijski fondovi i njihova društva za upravljanje, dileri produktnih berzi, kao i ostala lica koja nadzire nadležni organ;

2) pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:

(1) ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra;

(2) godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra;

(3) sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra;

3) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadsacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i ostale slične međunarodne organizacije.

Član 11.

Kada, na osnovu svih raspoloživih i Društvu dostupnih informacija, Društvo utvrdi da neki klijent više ne pripada početno utvrđenoj kategoriji klijenata, Društvo je dužno da u najkraćem roku preduzme odgovarajuće mere radi promene kategorije klijenta.

Društvo je dužno da svakog klijenta, putem trajnog medija, obavesti o kategoriji klijenata u koju je razvrstan, zatim nivou zaštite interesa koja će mu biti pružena, kao i o mogućnosti da zatraži razvrstavanje u drugu kategoriju klijenata, i o svim promenama nivoa zaštite koje proizilaze iz takve odluke.

Kada je klijent Društva profesionalni klijent, Društvo je dužno da ga, pre pružanja usluge, a na osnovu dostupnih i raspoloživih informacija o takvom licu, obavesti da se smatra profesionalnim klijentom i da će biti tretiran kao takav.

Član 12.

Profesionalni klijenti su dužni da Društvo blagovremeno i uredno obavestavaju o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu kategorije klijenta kod Društva.

Društvo je dužno da obavesti profesionalnog klijenta o mogućnosti izmene dogovorenih uslova kako bi sebi obezbedio viši nivo zaštite svojih interesa, s tim što je odgovornost na ovom klijentu da zatraži viši nivo zaštite svojih interesa, i to kada smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima svojstvenim nekoj investiciji.

Profesionalni klijent koji smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima koji karakterišu određenu investiciju, može pisanim putem da zatraži od Društva viši nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

U slučaju zahteva iz prethodnog stava ovog člana, Društvo i klijent su dužni da zaključe ugovor, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent ne želi da bude tretiran kao profesionalni klijent.

Član 13.

Mali klijent koji želi da bude tretiran kao profesionalni klijent može pisanim putem da zatraži od Društva niži nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

U slučaju zahteva iz prethodnog stava ovog člana Društvo je dužno da:

1. nedvosmisleno i pisanim putem upozori klijenta o smanjenju zaštite njegovih interesa i gubitku prava na obeštećenje iz Fonda za zaštitu investitora,
2. proceni da li klijent poseduje dovoljno znanja i iskustva za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima,
3. sa klijentom ili zaključi pisani ugovor, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent želi da bude tretiran kao profesionalni klijent ili da odbije da klijentu prizna status profesionalnog klijenta, dok je klijent, sa svoje strane, dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka nivoa zaštite.

Procena iz stava 2. tačke 2. ovog člana podrazumeva da klijent ispunjava najmanje dva od sledećih uslova:

1. investitor je izvršio transakcije na finansijskim tržištima uz prosečnu učestalost od najmanje 10 transakcija po kvartalu u toku poslednje godine i u vrednosti od 50.000 evra kvartalno;
2. veličina portfolia finansijskih instrumenata, uključujući i novac, investitora prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti;
3. investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje ulaganja u hartije od vrednosti.

Finansijskim tržištima iz stava 3. tačke 1. ovog člana se smatraju tržišta na kojima se trguje finansijskim instrumentima za koje klijent želi status profesionalnog investitora.

VRSTE NALOGA KLIJENATA, NAČIN I USLOVI PRIJEMA NALOGA ZA KUPOVINU/PRODAJU FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Član 14.

Klijenti mogu ispostavljati Društvu sledeće vrste naloga za kupovinu/prodaju finansijskih instrumenata i to

- (1) po vrsti transakcije:
 - kupovni
 - prodajni
- (2) po vremenu trajanja:
 - dnevni nalog (prestaje da važi na kraju trgovačkog dana na tržištu na kojem je nalog ispostavljen),
 - nalog do dana (sa rokom trajanja od najduže 90 dana),
 - nalog do opoziva (rok trajanja 90 dana - mogućnost opoziva za celu ili za neizvršenu količinu koja je predmet kupovine/prodaje finansijskih instrumenata u periodu od 90 dana od dana ispostavljanja naloga).
- (3) po ceni:
 - limit nalog - nalog koji se izvršava po ceni navedenoj u nalogu ili po ceni koja je za klijenta povoljnija,

- tržišni nalog - nalog koji se izvršava po najpovoljnijoj mogućoj ceni u trenutku pristizanja naloga na tržište i po vremenu trajanja može biti samo dnevni nalog;
- (4) nalog za povlačenje;
- (5) prema posebnim uslovima izvršenja (u daljem tekstu: posebni nalozi):
 - sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK),
 - sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC)
 - nalog za promenu (modifikaciju) ispostavljenog naloga,
 - nalog sa skrivenom ukupnom količinom (Iceberg),
 - stop nalog,
 - market mejker nalog,
 - nalog za blok trgovanje,
 - na otvaranju (at the open – ATO),
 - na zatvaranju (at the close – ATC).

Nalog za trgovanje iz grupe posebnih naloga ne može se koristiti ako njegova upotreba nije izričito utvrđena odlukom Upravnog odbora ili Pravilima poslovanja Berze. Član Berze nalog e za trgovanje ispostavlja u BelexFIX preko klijentske radne stanice i/ili elektronski korišćenjem BelexFIXAPI modula.

Član 15.

Bitnim se elementima naloga smatraju se:

- 1) lični podaci kojima se identifikuje klijent i njegov ovlašćeni zastupnik, a koji su istovetni sa podacima iz ugovora sa klijentom;
- 2) vrsta naloga prema prirodi transakcije (kupovina ili prodaja) odnosno priroda transakcije koju Društvo treba izvršiti;
- 3) vrsta i oznaka finansijskog instrumenta koji su predmet naloga (jedinствена identifikaciona oznaka finansijskog instrumenta, odnosno karakteristike ugovora u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta);
- 4) količina finansijskog instrumenta;
- 5) cena finansijskog instrumenta i oznaka valute izražena jedinično kao cena po jednom finansijskom instrumentu ili izvedenom ugovoru bez provizije i obračunatih kamata:
 - za akcije i izvedene ugovore u dinarima,
 - za obveznice i druge oblike sekjuritizovanoga duga u procentu od njihove nominalne vrijednosti;
- 6) dan, mesto i vreme prijema naloga;
- 7) rok do kojeg nalog važi;
- 8) proviziju Društva, organizatora tržišta, Centralnog registra i druge troškove transakcije;
- 9) potpis klijenta (za nalog ispostavljen u pisanom obliku), odnosno druga identifikacija klijenta kada je nalog ispostavljen telefonom ili elektronskim putem.

Ukoliko Društvo primi nejasan ili nepotpun nalog, ima pravo da traži izmenu ili dopunu naloga od klijenta, odnosno može odgoditi postupanje po primljenom nalogu klijenta sve dok ne reši nejasnoće.

Za sve podatke koji nisu navedeni u nalogu, a nisu određeni kao obavezni elementi naloga ili za podatke za koje je određeno da vrede podaci na tržištu, Društvo se rukovodi interesima klijenta, pri

čemu Društvo ne garantuje da će izvršenjem takvog naloga postići najveću moguću zaštitu interesa ili korist za klijenta.

Član 16.

Radi izvršenja naloga za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata, klijent je dužan da Društvu stavi na raspolaganje:

- 1) kod kupovnog naloga - novčana sredstva potrebna za izvršenje naloga;
- 2) kod prodajnog naloga - finansijske instrumente koji su predmet naloga.

Ukoliko Društvo ne vodi za klijenta novčani račun odnosno račun finansijskih instrumenata, pod raspolaganjem novčanim sredstvima odnosno finansijskim instrumentima iz stava 1. ovog člana podrazumeva se potvrda člana Centralnog registra koje za klijenta obavlja poslove depozitara novca odnosno finansijskih instrumenata.

U skladu sa ugovorom zaključenim između klijenta i Društva, obaveze se mogu izvršiti i naknadno, ali najkasnije do datuma predviđenog za izvršenje naloga klijenta.

Član 16a.

Obavezuje se klijent da, pre ispostavljanja naloga kupovine/prodaje finansijskih instrumenata, obavesti Društvo ukoliko mu je nad akcijama čiji je vlasnik oduzeto pravo glasa, da mu dostavi osnov oduzimanja prava glasa i stavi na uvid sadržinu tog pravnog osnova.

Ukoliko Društvo utvrdi da bi kupovinom akcija ili prodajom akcija kojima je oduzeto pravo glasa bilo učinjeno delo kažnjivo po Zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj, dužno je da nalog klijenta odbije, i da o tome bez odlaganja obavesti Komisiju za hartije od vrednosti.

Član 17.

Društvo može da prima naloge klijenata u svom sedištu, zatim organizacionom delu, filijali, kao i poslovnim prostorijama ovlašćenog investicionog društva (ukoliko je Društvo zaključilo ugovor sa drugim investicionim društvom za prijem naloga (ovlašćeno investiciono društvo).

Nalog klijenta se smatra primljenim kada je primljen u sedištu Društva ili njegovoj filijali, odnosno organizacionom delu koji imaju dozvolu za izvršenje naloga.

Član 18.

Društvo može zaključiti ugovor sa ovlašćenim investicionim društvom za prijem naloga klijenata Društva samo pod uslovom da se takvim ugovorom:

- 1) ne uslovljava naplata naknada ili drugih troškova od klijenta u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je Društvo neposredno pružilo uslugu;
- 2) ne uzrokuju nepotrebni poslovni rizici;
- 3) ne ugrožava značajno kvalitet unutrašnje kontrole;
- 4) omogućava nadzor Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 19.

Društvo može da prima naloge klijenata date:

1. neposredno;
2. telefaksom;
3. telefonom;
4. e-mailom ili elektronskim putem;

Društvo vrši prijem naloga telefonom, e-mailom ili elektronskim putem, ukoliko je to predviđeno ugovorom sa klijentom.

U slučaju prijema naloga telefonom, Društvo je dužno da obezbedi uređaje za snimanje i da snimljeni sadržaj čuva na mediju sa kog je moguće preslušavanje snimljenog sadržaja, radi obezbeđenja tačnosti i pouzdanosti evidencije i kontrole naloga.

Društvo, u ovom slučaju, primenjuje odgovarajuće posebne mehanizme zaštite radi obezbeđenja tačnosti i pouzdanosti evidencije naloga Društva i procedurom uređuje način i postupanje sa nalogima primljenim telefonom.

Društvo može da vrši prijem naloga elektronskim putem preko zaštićenog internet servisa, e-mailom, na način da obezbedi tačnost i pouzdanost evidencije naloga.

U slučaju prijema naloga elektronskim putem preko zaštićenog internet servisa, e-mailom, Društvo je dužno da primenjuje odgovarajuće posebne mehanizme zaštite radi obezbeđenja tačnosti i pouzdanosti evidencije naloga Društva i procedurom uređuje način i postupanje sa nalogima primljenim elektronskim putem preko zaštićenog internet servisa ili e-mailom.

Član 20.

Društvo je dužno da vodi knjigu naloga u elektronskom obliku u koju se upisuju nalozi klijenata za kupovinu ili prodaju hartija od vrednosti, kao i izmene i opozivi tih naloga, na način kojim se odmah beleži vreme prijema naloga i koji sprečava naknadnu izmenu naloga koju nije odobrio klijent.

Član 21.

Knjiga naloga Društva, naročito, sadrži sledeće podatke:

- (1) ime i prezime/poslovno ime ili druga oznaka klijenta;
- (2) ime i prezime/poslovno ime ili oznaka lica koja zastupaju klijenta;
- (3) redni broj naloga;
- (4) datum i tačno vreme prijema naloga, izmene i opoziva naloga;
- (5) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- (6) cenu finansijskog instrumenta i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
- (7) količinu finansijskog instrumenta;
- (8) kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
- (9) prirodu naloga ukoliko se ne radi o prodajnom ili kupovnom nalogu;
- (10) vrstu naloga;
- (11) status naloga;
- (12) sve ostale pojedinosti, uslovi i uputstva u vezi sa izvršenjem naloga.

Kada Društvo prenosi naloge na izvršenje drugom investicionom društvu, knjiga naloga sadrži i:

1. ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
2. poslovno ime ili drugu oznaku investicionog društva kojem je nalog prenet;
3. datum i tačno vreme prenosa naloga, odnosno izmene naloga;
4. uslove prenosa naloga.

Član 22.

Društvo je dužno da klijentu odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana od dana prijema naloga, putem trajnog medija, dostavi obaveštenje o:

- 1) vremenu i mestu prijema naloga, izmene ili opoziva naloga;
- 2) prihvatanju ili odbijanju izvršenja naloga, uz navođenje razloga odbijanja izvršenja.

POLITIKA IZVRŠENJA NALOGA I POVERAVANJE IZVRŠENJA NALOGA

Član 23.

Društvo ustanovljava mere i sisteme za brzo, pošteno i efikasno izvršenje naloga klijenata u odnosu na naloge ostalih klijenata ili samog Društva, odnosno mere i sisteme koji omogućavaju izvršenje sličnih naloga klijenata u skladu sa vremenom kada je Društvo primilo naloge.

Za izvršenje naloga u skladu sa stavom 1. ovog člana, Društvo je dužno da:

1. informacije iz naloga koji treba da bude izvršen za račun klijenta odmah i tačno unese u knjigu naloga;
2. odmah izvršava slične naloge klijenta u skladu sa vremenom kada je primilo naloge, osim ukoliko uslovi koji preovlađuju na tržištu ili karakteristike naloga to onemogućavaju ili interesi klijenta nalažu drugačije postupanje;
3. odmah i tačno razvrstava naloge izvršene za račun klijenta;
4. preduzme sve neophodne aktivnosti potrebne radi obezbeđenja da svi finansijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta primljena prilikom saldiranja obaveza po osnovu izvršenog naloga, budu blagovremeno i uredno prebačeni na račun odgovarajućeg klijenta;
5. obavesti klijenta o svim značajnim poteškoćama u vezi sa izvršenjem naloga, odmah po saznanju istih.

Prilikom pružanja investicionih usluga klijentima, Društvo je dužno da stavlja interese svojih klijenata ispred sopstvenih interesa i posluje pravično, pošteno i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima klijenata poštujući načela utvrđena odredbama Zakona.

Član 24.

Kada Društvo od klijenta primi nalog sa limitom u vezi sa akcijama koje su uključene u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP, a koji nije odmah izvršen ili izvršiv prema trenutnom preovlađujućem stanju na tržištu, Društvo je dužno da, osim ukoliko klijent nije izričito dao drugačija uputstva, preduzme mere za izvršenje naloga u najkraćem roku, tako što će odmah objaviti nalog sa limitom na način koji će ga učiniti lako dostupnim ostalim učesnicima tržišta. Smatra se da je Društvo ispunilo ovu obavezu tako što je prosledilo nalog sa limitom na regulisano tržište, odnosno MTP, kao i kada se obaveza objavljivanja limita ne primenjuje na naloge koji prelaze uobičajenu veličinu tržišta utvrđenu pravilnicima regulisanog tržišta, odnosno MTP.

U smislu prethodnog stava ovog člana, smatra se da je Društvo objavilo naloge klijenta sa limitom koji se ne mogu odmah izvršiti kada pošalje nalog regulisanom tržištu, odnosno MTP koje poseduje knjigu naloga ili omogući objavljivanje naloga koji se može lako izvršiti čim to tržišni uslovi dozvole.

Društvo je dužno da klijentu dostavi izveštaje o izvršenim uslugama koji sadrže i troškove u vezi sa transakcijama i uslugama izvršenim u ime klijenta, a formu i sadržinu izveštaja propisuje Komisija.

Član 25

Društvo može odbiti izvršenje:

- 1) naloga za kupovinu kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale po osnovu izvršenja naloga za kupovinu;
- 2) naloga za prodaju kada utvrdi da klijent na računu hartija od vrednosti nema dovoljno finansijskih instrumenata koje su potrebne da se izvrši nalog.

Izuzetno od prethodnog stava ovog člana, Društvo neće odbiti izvršenje naloga ukoliko se nalog klijenta može izvršiti u potpunosti ili delimično:

- 1) od realizovanih, a nesaldiranih transakcija;
- 2) davanjem kredita uz saglasnost klijenta, a na osnovu važećih propisa;
- 3) pozajmljivanjem hartija od vrednosti u skladu sa pravilima koja uređuju pozajmljivanje hartija od vrednosti.

Društvo je dužno da odbije izvršenje naloga za kupovinu, odnosno prodaju ukoliko ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga:

- 1) bile prekršene odredbe Zakona ili zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;
- 2) bilo učinjeno delo kažnjivo po Zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, Društvo bez odlaganja obaveštava Komisiju.

Prilikom utvrđivanja okolnosti iz stava 3. ovog člana, Društvo ima pravo da se oslanja na sopstvene informacije, kao i na informacije koje dobije od svojih klijenata ili potencijalnih klijenata, osim ukoliko ne poseduje saznanje, odnosno treba da poseduje saznanje da su takve informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Kada Društvo odbije da primi nalog klijenta dužno je da o tome obavesti klijenta odmah po prijemu naloga i da navede razlog za to odbijanje.

Član 25a.

Prilikom prijema naloga Društvo je dužno da, bez obzira na obavezu klijenta da ga obavesti o postojanju pravnog osnova kojim je delimično ili u celosti suspendovano ili ograničeno pravo iz finansijskih instrumenata čiji je vlasnik klijent, preduzme mere za prepoznavanje i utvrđivanje okolnosti za odbijanje izvršenja naloga klijenta.

Mere za prepoznavanje i utvrđivanje okolnosti za odbijanje izvršenja naloga klijenta sastoje se u prethodnom ispitivanju dostavljenog osnova od strane klijenta, uvidom u javno objavljene podatke na sajtu Komisije za hartije od vrednosti, Centralnog registra depoa i kliringa hartija od vrednosti, Beogradske Berze, Registra privrednih subjekata i Akcionarskog fonda, kao i uvidom u druge podatke dostupne Društvu.

Ako u postupku prepoznavanja i utvrđivanja okolnosti za odbijanje izvršenja naloga klijenta Društvo posumnja da bi izvršenjem naloga bilo učinjeno delo kažnjivo po Zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj, Društvo će pre izvršenja naloga uzeti izjavu od Klijenta na okolnosti dozvoljenosti ispostavljanja naloga.

Ukoliko u ispitivanju dostavljenog osnova Društvo utvrdi da bi izvršenjem naloga klijenta bilo učinjeno delo kažnjivo po Zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj Društvo će odbiti izvršenje naloga, i o tome bez odlaganja obavestiti Komisiju.

Član 26

Društvo je dužno da preduzme sve neophodne aktivnosti kako bi pri izvršenju naloga postiglo najbolji mogući efekat po klijenta s obzirom na cenu, troškove, brzinu, mogućnost izvršenja, saldiranje, veličinu, prirodu i sve ostale činioce u vezi sa izvršenjem naloga, s tim što kada klijent izda posebna uputstva u vezi sa transakcijom, Društvo izvršava nalog prema tim uputstvima.

Društvo ustanovljava i sprovodi efikasne sisteme za postupanje u skladu sa prethodnim stavom ovog člana, a naročito procedure za izvršavanje naloga klijenata.

Procedure izvršavanja naloga iz prethodnog stava ovog člana za svaku klasu finansijskog instrumenta sadrže podatke o različitim mestima za izvršenje naloga klijenata i činiocima koji utiču na izbor odgovarajućeg mesta izvršenja naloga.

Član 27.

Društvo je dužno da, prilikom utvrđivanja značaja faktora relevantnih za izvršenje naloga klijenta, uzme u obzir sledeće kriterijume:

- a. karakteristike klijenta, uključujući i njegovo razvrstavanje na profesionalnog i malog klijenta;
- b. karakteristike naloga klijenta;
- c. karakteristike finansijskog instrumenta na koji se nalog odnosi;
- d. karakteristike mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

U postupku procene mesta trgovanja na kojima bi nalog klijenta mogao biti izvršen na način da se postigne najpovoljniji ishod, Društvo je dužno da uzme u obzir svoje provizije i naknade izvršenja naloga na svakom od tih mogućih mesta trgovanja.

Društvo ne sme utvrđivati i naplaćivati svoje provizije i naknade na način koji bi doveo do neopravdane nejednakosti između mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

Član 28.

Društvo je dužno da obezbedi svojim klijentima odgovarajuće informacije o izvršenju naloga i da pre izvršenja naloga od klijenta dobije pismenu saglasnost na procedure u vezi sa izvršenjem naloga, a navedene informacije i saglasnost mogu biti i deo ugovora sa klijentom.

Kada procedure izvršavanja naloga predviđaju mogućnost izvršenja naloga van regulisanog tržišta, odnosno MTP u skladu sa odredbama Zakona i odgovarajućim aktima Komisije, Društvo o toj mogućnosti mora da obavesti klijenta i da od njega dobije prethodnu izričitu saglasnost pre nego što pristupi izvršenju naloga, a ta saglasnost može biti deo ugovora ili data za svaku pojedinačnu transakciju.

Član 29.

Društvo je dužno da, pre izvršenja naloga:

- a. upozna klijenta sa Politikama izvršenja naloga, pri čemu malom klijentu te politike mora da pruži i na trajnom mediju;
- b. upozori klijenta na mogućnosti, predviđene politikama za izvršenje naloga, da nalozi mogu biti izvršeni van regulisanog tržišta, odnosno MTP;
- c. od klijenta dobije pisane saglasnosti na Politike izvršenja naloga, pri čemu takve saglasnosti mogu biti i sastavni deo ugovora sa klijentom.

Klijent može saglasnost u vezi sa izvršenjem naloga van regulisanog tržišta, odnosno MTP dati za sve ili za svaku pojedinačnu transakciju.

Član 30.

Društvo je dužno da:

- 1) prati efikasnost politika izvršavanja naloga kako bi na vreme identifikovalo i otklonilo nedostatke;
- 2) redovno, a najmanje jedanput godišnje, procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga, navedenim u politikama izvršenja naloga, postižu najbolji mogući efekti za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim politikama;
- 3) obaveštava klijente o svim značajnim promenama u vezi sa načinom ili politikama izvršenja naloga;
- 4) klijentima, na njihov zahtev, dokaže da je njihove naloge izvršilo u skladu sa politikama društva o izvršenju naloga.

Član 31.

Društvo ustanovljava i sprovodi efikasne sisteme, a naročito politike kojima se, prilikom izvršenja naloga klijenta, omogućuje postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta.

Radi ostvarivanja cilja iz prethodnog stava ovog člana Društvo pridaje veliki značaj faktorima relevantnim za izvršenje naloga, a u skladu sa kriterijumima propisanim ovim Pravilima i procedurama poslovanja, kao i mestu na kojem Društvo izvršava naloge svojim klijentata kao i faktorima koji utiču na izbor odgovarajućeg mesta za izvršenje naloga i to za svaku klasu finansijskog instrumenta, odnosno upozorenju da svako posebno uputstvo klijenta, s obzirom na faktore koji su obuhvaćeni tim uputstvom, može onemogućiti Društvo da, kada izvršava nalog tog klijenta, preduzme korake koje je propisalo u politici izvršavanja naloga u svrhu postizanja najpovoljnijeg ishoda za klijenta.

U skladu sa stavovima 1. i 2. ovog člana, Društvo je dužno da, prilikom izvršenja naloga klijenta, preduzme sve aktivnosti potrebne za postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta, a uzimajući u obzir:

1. cenu finansijskog instrumenta;
2. troškove, brzinu i mogućnost izvršenja;
3. troškove, brzinu i verovatnoću saldiranja;
4. veličinu, vrstu i prirodu naloga i
5. sve druge okolnosti relevantne za izvršenje naloga.

Kada Društvo primi nalog klijenta sa posebnim uputstvima za njegovo izvršenje, Društvo je dužno da stav 3. ovog člana poštuje u meri u kojoj će u potpunosti biti ispoštovana uputstva klijenta, a malog klijenta i da upozori da će nalog biti izvršen saglasno uputstvima klijenta, a ne u skladu sa politikama Društva u vezi sa izvršenjem naloga pod najpovoljnijim uslovima.

Član 32.

Postizanje najpovoljnijeg ishoda za malog klijenta, Društvo utvrđuje u odnosu na ukupne troškove transakcije, koji obuhvataju:

1. cenu finansijskog instrumenta;
2. sve troškove direktno povezane sa izvršenjem naloga koje snosi klijent, koji uključuju provizije, odnosno naknade: mesta trgovanja, za kliring i saldiranje transakcije, Društva, koje se plaćaju trećim licima koja su uključena u izvršenje naloga.

Član 33.

Društvo je dužno da postupa u najboljem interesu klijenata i kada naloge daje na izvršenje drugom investicionom društvu.

Investiciono društvo je, radi ispunjenja obaveze iz stava 1. ovog člana, dužno da preduzima mere kojima:

1. obezbeđuje postizanje najboljeg mogućeg efekta za klijenta vodeći računa o faktorima relevantnim za izvršenje naloga i kriterijumima na osnovu kojih se određuje značaj tih faktora;
2. obezbeđuje poštovanje prioriteta uputstva klijenta u odnosu na politiku društva u vezi sa izvršenjem naloga pod najpovoljnijim uslovima.

Član 34.

Društvo može prihvaćeni nalog klijenta da izvrši pridruživanjem drugom prihvaćenom nalogu klijenta, samo ukoliko:

(1) Društvo ima efikasne politike za razvrstavanje naloga, kojima se dovoljno precizno uređuju korektno pridruživanje i razvrstavanje naloga, što posebno uključuje:

- način na koji količina i cena navedene u nalogu utiču na razvrstavanje i
- način postupanja sa delimično izvršenim nalogima;

(2) je malo verovatno da će pridruživanje naloga štetiti interesima bilo kojeg klijenta čiji se nalog pridružuje;

(3) Društvo upozori svakog klijenta, čiji se nalozi pridružuju, da bi pridruživanje naloga moglo štetiti interesima klijenta u odnosu na pojedinačni nalog.

Kada se zbirni nalog, nastao pridruživanjem jednog ili više prihvaćenih naloga klijenata, delimično izvrši, Društvo je dužno da odnosne transakcije razvrsta proporcionalno na klijente srazmerno učešću količine njihovih finansijskih instrumenata u zbirnom nalogu.

Član 35.

Društvo, prilikom pružanja investicione usluge - kupovine/prodaje finansijskih instrumenata za račun klijenta, izvršava naloge klijenata na regulisanom tržištu, MTP ili OTC tržištu u Republici Srbiji i na drugim odgovarajućim tržištima u inostranstvu u skladu sa ovim Pravilima i procedurama poslovanja, Politikom izvršenja naloga klijenata Društa, kao i pravilima tržišta na kojima se nalog klijenta izvršava.

Član 36.

Prijem i izvršenje naloga na inostranim tržištima, organizovanom tržištu i van organizovanog tržišta u inostranstvu, za nove klijente, Društvo obavlja na osnovu zaključenog Ugovor o pružanju investicionih i dodatnih usluga, a za postojeće klijente, na osnovu Aneksa Ugovora o pružanju investicionih usluga i to pre prijema prvog naloga klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata.

Društvo će u tu svrhu sklopiti ugovor o posredovanju sa uslužnim investicionim društvom u inostranstvu preko kojih će se svi nalozi za trgovanje inostranim hartijama od vrednosti realizovati.

Sa svim provizijama i troškovima, Društva, domaće banke, kao i uslužnog investicionog društva/banke u inostranstvu sa kojim Društvo ima sklopljen ugovor o posredovanju i/ili

administriranju finansijskih instrumenata i novčanih sredstava, nastalim na inostranim tržištima, klijent će biti upoznat.

Za posredovanje i izvršenje naloga klijenta za inostrane finansijske instrumente, Društvo može da kod domaće banke i/ili inostranog investicionog društva/banke otvori zbirninovčani račun i/ili zbirni račun finansijskih instrumenata, koji se vodi u ime Društva a za račun klijenta, na kome će se voditi finansijski instrumenti i novčana sredstva klijenata Društva.

Način ispostavljanja naloga trgovanja, kliringa i saldiranja finansijskih instrumenata i novčanih sredstava, Društvo ugovara posebno sa navedenim institucijama u prethodnom stavu.

Ako Klijent posluje preko svojih individualnih računa, klijent se obavezuje da pre zaključivanja prve transakcije, dostavi Društvu detalje kod svoje banke, kao i uputstva za saldiranje transakcija.

Član 37.

Društvo je dužno da, nakon izvršenja naloga za račun klijenta, putem trajnog medija:

- (1) klijentu odmah dostavi bitne informacije koje se odnose na izvršenje naloga;
- (2) malom klijentu pošalje potvrdu o izvršenju naloga, što je moguće pre, a najkasnije:
 - prvog radnog dana po izvršenju,
 - prvog radnog dana nakon prijema potvrde, u slučaju kada je Društvo potvrdu o izvršenju primilo od trećeg lica.

Kada se nalog malog klijenta koji se odnosi na kupovinu, odnosno prodaju investicionih jedinica izvršava periodično, Društvo je dužno da klijentu pošalje potvrdu o izvršenju naloga, što je moguće pre, a najkasnije prvog radnog dana po izvršenju naloga.

Klijent se ne može odreći prava da bude obavešten o izvršenju naloga, ali može naložiti slanje obaveštenja drugom licu koje on ovlasti.

Član 38.

Potvrda o izvršenju naloga, po pravilu, sadrži:

- 1) poslovno ime i sedište Društva;
- 2) ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
- 3) dan, vreme i mesto trgovanja;
- 4) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- 5) količinu finansijskih instrumenata;
- 6) pojedinačnu i ukupnu cenu i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
- 7) kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
- 8) prirodu naloga, ukoliko se ne radi o kupovnom ili prodajnom nalogu;
- 9) vrstu naloga;
- 10) ukupni iznos obračunatih provizija i naknada specificiranih po stavkama;
- 11) obaveze klijenta u vezi sa izmirenjem transakcije, uključujući i vremenski rok za plaćanje ili isporuku, kao i odgovarajuće podatke o računu;
- 12) obaveštenje o drugoj ugovornoj strani u transakciji, ukoliko je ta druga ugovorna strana samo Društvo, drugo lice povezano sa Društvom ili drugi klijent Društva, osim ako je nalog izvršen u sistemu trgovanja koji omogućava anonimno trgovanje.

Za svrhe navođenja pojedinačne cene iz stava 1. tačka 6. ovog člana, a u slučaju kada se nalozi izvršavaju u više transakcija, Društvo je dužno da klijentu pruži informacije o ceni svake pojedinačne transakcije.

Kada Društvo informacije iz stava 1. ovog člana pruža putem standardnih oznaka, ono je dužno da u potvrdi pojasni značenje tih oznaka.

Član 39.

U slučaju da Društvo prosleđuje naloge na izvršenje drugom investicionom društvu, zaključivanje ugovora između Društva i ovlašćenog investicionog društva je moguće jedino ukoliko to:

- 1) ne uslovljava naplatu naknada ili drugih troškova od klijenta u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je Društvo pružilo usluge;
- 2) ne može uzrokovati nepotrebne poslovne rizike Društvu;
- 3) ne može značajno ugroziti kvalitet unutrašnje kontrole;
- 4) omogućava nadzor Komisiji.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana je neophodno urediti:

- 1) rok i način na koji se prenosi nalog klijenta Društvu;
- 2) da je ovlašćeno investiciono društvo dužno da klijentu pruži upozorenje u pogledu roka i prijema naloga, odgovorno za potpunost i tačnost prosleđenih podataka, i dužno da čuva, kao poslovnu tajnu, podatke o klijentu Društva i njegovim nalozima;
- 3) da investiciono društvo kojem se prenosi nalog nema obavezu da ispituje tačnost i potpunost podataka primljenih od ovlašćenog investicionog društva, koristi informacije o klijentu, snosi odgovornost za izvršenje transakcije na osnovu naloga;
- 4) postupanje u slučaju prigovora i reklamacija potencijalnih i postojećih klijenata.

Član 40.

Društvo je dužno da, u knjizi naloga, evidentira izvršenje naloga nakon što izvrši nalog, odnosno nakon dobijanja potvrde o obavljenoj transakciji, u slučaju kada Društvo prenosi naloge na izvršenje drugom investicionom društvu.

Evidencija iz stava 1. ovog člana mora da sadrži:

1. ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
2. datum, vreme i mesto trgovanja;
3. identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
4. količinu finansijskih instrumenata;
5. pojedinačnu i ukupnu cenu i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
6. kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
7. prirodu transakcije, ukoliko se ne radi o prodajnoj ili kupovnoj transakciji;
8. ovlašćeno lice koje je obavilo transakciju ili koje je odgovorno za njeno izvršenje.

Član 41.

Društvo je dužno da, na zahtev klijenta za kojeg drži finansijske instrumente, na trajnom mediju, dostavi izveštaj o imovini klijenta.

Društvo nema obavezu dostavljanja izveštaja iz stava 1. ovog člana ukoliko se takav izveštaj dostavlja kao deo drugog periodičnog izveštaja.

Izveštaj o imovini klijenta sadrži:

- 1) pojedinosti o svim finansijskim instrumentima koje Društvo drži za klijenta, na kraju perioda na koji se izveštaj odnosi;
- 2) način korišćenja, odnosno raspolaganja finansijskim instrumentima u toku izveštajnog perioda;

3) koristi, odnosno prinosi na osnovu takvog korišćenja, odnosno raspolaganja.

Informacije iz stava 1. tačke 1. ovog člana, se moraju zasnivati na datumu saldiranja uz obavezu posebnog navođenja transakcija koje na kraju perioda na koji se izveštaj odnosi još uvek nisu saldirane.

Član 42.

Investiciono društvo je dužno da klijentima, kojima pruža uslugu upravljanja portfoliom dostavlja periodične izvještaje o aktivnostima upravljanja njihovim portfoliom.

Malom klijentu se periodični izvještaji iz stava 1. ovog člana moraju dostavljati, na trajnom mediju, najmanje kvartalno, osim u sledećim slučajevima:

1. kada klijent odabere da informacije o obavljenim transakcijama prima po izvršenju svake pojedinačne transakcije, u kom slučaju se periodično izveštaj mora dostavljati najmanje jednom u 12 meseci i to za transakcije sa:

- akcijama društava ili drugim hartijama od vrednosti ekvivalentnih akcijama, koje predstavljaju učešće u kapitalu ili u pravima glasa, kao i depozitnim potvrđama koje se odnose na akcije,
- obveznicama i drugim oblicima sekjuritizovanog duga, uključujući i depozitne potvrde koje se odnose na navedene hartije,
- instrumentima tržišta novca,
- jedinicama institucija kolektivnog investiranja.

2. kada je ugovorom o upravljanju portfoliom ugovoren portfolio sa finansijskim leveridžom, u kom slučaju se periodični izveštaj mora dostavljati najmanje jedanput mesečno.

U slučaju iz stava 2. tačka 1. ovog člana, investiciono društvo je dužno je da, malom klijentu, odmah po obavljenoj transakciji, dostavi i potvrdu.

Član 43.

Periodični izveštaj o aktivnostima upravljanja portfoliom koji se dostavlja malom klijentu, po pravilu, sadrži:

1. poslovno ime i sedište investicionog društva;
2. oznaku računa malog klijenta;
3. izveštaj o sadržaju i vrednovanju portfolia uključujući pojedinosti svakog finansijskog instrumenta koji se drži za klijenta, njegovu tržišnu vrednost, ili fer vrednost ukoliko tržišna vrijednost nije dostupna, novčano stanje na početku i kraju izveštajnog perioda i prinos portfolia tokom izveštajnog perioda;
4. ukupan iznos troškova i naknada nastalih tokom izveštajnog perioda, navodeći najmanje ukupne naknade upravljanja i ukupne troškove vezane za izvršenje, a gde je moguće, i obaveštenje da detaljnija specifikacija može biti dostupna na zahtev;
5. poređenje prinosa portfolia tokom perioda na koji se izveštaj odnosi, sa referentnom vrednošću prinosa ugovorenog između investicionog društva i klijenta, ukoliko takav postoji;
6. ukupan iznos dividendi, kamata i ostalih uplata primljenih tokom izveštajnog perioda u vezi sa portfoliom klijenta;
7. podatke o drugim korporativnim akcijama koje daju prava u vezi sa finansijskim instrumentima koji se drže u portfoliu;
8. za svaku transakciju izvršenu tokom perioda, po pravilu:
 - dan, vreme i mesto trgovanja,

- identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta,
- količinu finansijskog instrumenta,
- pojedinačnu i ukupnu cenu,
- kupovnu, odnosno prodajnu oznaku,
- prirodu naloga, ukoliko se ne radi o kupovnom ili prodajnom nalogu,
- vrstu naloga.

Periodični izveštaj ne mora da sadrži informacije iz stava 1. tačka 8. ovog člana, ukoliko se klijent opredeli da podatke o izvršenim transakcijama prima po izvršenju svake pojedinačne transakcije.

Dodatne obaveze izveštavanja o upravljanju portfoliom ili transakcijama sa potencijalnim obavezama.

Član 44.

Investiciono društvo je dužno da prilikom pružanja usluge upravljanja portfoliom za malog klijenta koji uključuje nepokrivenu otvorenu poziciju u transakciji s potencijalnim obavezama takvog klijenta obavesti o svakom gubitku koji prelazi unapred određeni prag, dogovoren između investicionog društva i klijenta, najkasnije do kraja radnog dana u kojem je prag pređen.

U slučaju da je prag iz stava 1. ovog člana pređen na neradni dan, investiciono društvo je dužno da klijenta obavesti najkasnije do kraja sledećeg radnog dana.

KORPORATIVNE AKTIVNOSTI

Član 45.

Društvo će pružati korporativne usluge klijentima u vezi ostvarivanja prava iz finansijskih instrumenata, koje klijent poseduje na zbirnom računu u ime Društva, a za njegov račun odnosno obaveštavaće klijenta o korporativnim događajima i sprovodiće potrebne aktivnosti po nalogu klijenta.

Za domaće korporativne aktivnosti, Društvo prikuplja informacije iz dostupnih javnih izvora (informacije Centralnog registra i Beogradske berze, a po saznanju može informacije obezbeđivati i putem oglasa ili dostupnih internet sajtova izdavaoca).

Za inostrane korporativne aktivnosti, Društvo prima obaveštenje od investicionog društva ili banke kod koje vodi zbirni račun finansijskih instrumenata za svoje klijente.

Društvo ne snosi odgovornost za neobaveštavanje ili kasno obaveštavanje od strane izdavaoca, Centralnog registra, Beogradske berze ili banke/investicionog društva kod kog Društvo vodi finansijske instrumente svojih klijenata, ali će uzeti u obzir svaki propust kod preispitivanja njihove podobnosti za daljim pružanjem usluga.

Pre ulazanja u investiciju, klijent je dužan da se upozna sa karakteristikama inostranog finansijskog instrumenta, odnosno da li takvi finansijski instrumenat nosi poseban trošak, koji nije predodređen od strane Društva.

Ukoliko je izvršilac aktivnosti iz naloga za korporativnu aktivnost punomoćnik zaposleno lice Društva, Društvo je dužno da nakon realizovanog događaja iz naloga, obezbedi i dostavi klijentu informacije i podatke o korporativnom događaju, koji je naveden u nalogu. Ako punomoćnik nije zaposleno lice

Društva, klijent uz nalog dostavlja fotokopiju ličnog dokumenta punomoćnika, a Društvo nema obavezu da obavesti klijenta o izvršnu naloga za korporativnu aktivnost i informacijama iz istog. Ukoliko klijent pokreće sudski spor, isti se neće voditi u ime Društva, a klijent će biti identifikovan pred sudom ili advokatom, kao zakoniti imalac, sa odgovarajućom potvrdom Društva. Društvo će se pridržavati odredbi važećeg Zakona o privrednim društvima.

Član 46.

Elementi nalog za korporativnu aktivnost su:

Broj naloga , datum, podaci o klijentu, podaci o korporativnom događaju sa brojem finansijskih instrumenata u vlasništvu, dan preseka, instrukcija za postupanje, potpis klijenta i potpis ovlašćenog lica Društva.

Izmena i Opoziv naloga sadrži identične elemente kao i nalog.

Rok za dostavu naloga za domaće i strano tržište iznosi 3 radna dana pre održavanja korporativnog događaja. Društvo ne snosi odgovornost za dostavljene naloge, posle naznačenog roka.

Na osnovu primljenog naloga za korporativnu aktivnost klijenta, a u svrhu ovlašćivanja i zastupanja na skupštinama akcionara, Društvo može izdati punomoćje za zastupanje trećem licu na svom memorandumu ili na obrascu izdavaoca ako je tako regulisano za predmetnu skupštinu.

Član 47.

Društvo je ovlašćeno da u skladu sa ugovorom bez posebnog naloga klijenta, prikuplja sve prihode (dividende, kamate, kupone, glavnice... itd), koji proističu iz finansijskih instrumenata, a koje dobije u ime klijenta na računu Društva, da ih evidentira da pripadaju klijentu, kao i da ih uplati na njegov račun. Društvo će obračunati i naplatiti naknadu za ovu uslugu od klijenta.

INFORMACIJE KOJE SE POSEBNO PRUŽAJU MALIM KLIJENTIMA

Član 48.

Društvo je dužno, da pre zaključenja ugovora, odnosno pružanja usluga malom klijentu ili potencijalnom malom klijentu putem internet stranice, odnosno trajnog medija, pruži informacije o:

1. Društvu, kao investicionom društvu i uslugama koje Društvo pruža;
2. finansijskim instrumentima;
3. zaštiti finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta;
4. troškovima i naknadama.

Društvo je dužno da klijenta i potencijalnog klijenta blagovremeno obavesti o svakoj značajnoj promeni informacija navedenih u stavu 1. ovog člana.

SADRŽINA UGOVORA SA KLIJENTOM

Član 49.

Društvo je dužno da sa klijentom zaključi pisani ugovor koji sadrži:

1. prava i obaveze ugovornih strana, pri čemu ista mogu biti utvrđena pozivanjem na druga dokumenta koja su dostupna klijentu;
2. ostale uslove pod kojima Društvo pruža usluge klijentu;
3. izjavu klijenta da je upoznat sa sadržajem pravila poslovanja i pravilnikom o tarifi Društva pre zaključenja ugovora.

Kada ovlašćeno investiciono društvo prima naloge klijenata, ugovorne strane su klijent i Društvo.

Član 50.

Društvo nema obavezu zaključivanja ugovora sa sledećim profesionalnim klijentima, ukoliko za njih obavlja usluge prijema i prenosa naloga, odnosno izvršenja naloga, odnosno dodatnih usluga povezanih sa njima:

1. lica koja za poslovanje na finansijskom tržištu podležu obavezi odobrenja, odnosno nadzora od strane nadležnog organa, kao što su: kreditne institucije, investiciona društva, druge finansijske institucije čije poslovanje je odobrio ili nadzire odgovarajući nadzorni organ, društva za osiguranje, institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje, penzijski fondovi i njihova društva za upravljanje, dileri produktnih berzi, kao i ostala lica koja nadzire nadležni organ;
2. Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i ostale slične međunarodne organizacije.

Za klijente iz stava 1. ovog člana, Društvo nije obavezno da primenjuje odredbe relevantnih pravilnika kojim se detaljnije regulišu obaveze Društva propisane članovima 164, 165, 169. i 176. Zakona.

Član 51.

Na osnovu ugovora sa klijentom, Društvo je dužno da kod Centralnog registra otvori račun finansijskih instrumenata za klijenta, direktno ili posredstvom drugog člana Centralnog registra.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, račun finansijskih instrumenata za lica za koja ugovor sa klijentom nije obavezan, Društvo otvara na osnovu naloga tih lica u skladu sa pravilima Centralnog registra.

Klijent ima pravo da usluge otvaranja i vođenja novčanog računa koristi kod Društva ili kod banke – člana Centralnog registra.

1. Ugovor o investicionim I dodatnim uslugama

Član 52.

Ugovor o investicionim i dodatnim uslugama koji Društvo zaključuje sa klijentom uređuje se prijem i prenos naloga klijenata koji se odnose na prodaju i kupovinu finansijskih instrumenata i izvršenje naloga za račun klijenta, kao i dodatnih usluga u vezi sa tim, odnosno čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata i sa tim povezanim novčanim sredstvima

Ugovorom iz stava 1. ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze između Društva i klijenta, a naročito:

- 1) uslovi, način i mesta prijema i opoziva naloga klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata;

- 2) vrste naloga koje klijent može ispostaviti Društvu;
- 3) način rada sa novčanim sredstvima klijenta
- 4) tržišta odnosno mesta izvršenja naloga klijenta i način izvršenja naloga, u skladu sa Politikama izvršenja naloga;
- 5) izveštavanje klijenta o izvršenju naloga;
- 6) pozivanje na dokumenta, dostupna klijentu, kojima su uređena prava i obaveze klijenta i Društva,
- 7) jezik i način komunikacije klijenta i Društva;
- 8) odredbe o čuvanju, obradi i zaštiti podataka klijenta;
- 9) maksimalni iznos provizija i naknada ili osnov za obračunavanje istih,
- 10) druga međusobna prava i obaveze.

Ugovor iz stava 1. ovog člana može da sadrži i bitne elemente ugovora o otvaranju i vođenju računa finansijskih instrumenata.

2. Ugovor o uslugama u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa /usluge agenta emisije/

Član 53.

Ugovor o uslugama agenta emisije koji Društvo zaključuje sa klijentima – izdavaocima finansijskih instrumenata uređuje se organizovanje izdavanja finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze Društva i klijenta, a naročito:

- 1) organizovanje poslova izdavanja finansijskih instrumenata;
- 2) organizovanje poslova uključivanja finansijskih instrumenata na regulisano ili MTP tržište;
- 3) visinu i način obračuna naknade i troškova za obavljanje poslova agenta emisije;
- 4) druga međusobna prava i obaveze.

Ugovorom o obavljanju poslova agenta emisije između Društva i klijenta može se ograničiti obaveza Društva na:

- 1) određenu količinu finansijskih instrumenata koja se izdaju, odnosno da li se obaveza agenta odnosi na jednu ili više emisija finansijskih instrumenata;
- 2) određenu vrstu posla koju obavlja agent emisije (način organizovanja poslova izdavanja i/ili uključivanja finansijskih instrumenata na regulisano tržište ili MTP).

3. Ugovor o pružanju usluga korporativnog agenta

Član 54.

Ugovorom o pružanju usluga korporativnog agenta koji Društvo zaključuje sa klijentom, kao posebnom vrstom ugovora o uslugama agenta emisije, uređuju se međusobna prava i obaveze između klijenta i Društva, i to:

- 1) pred Centralnim registrom:

- (1) otvaranje i vođenje emisionog računa, depo računa i drugih računa klijenta, u skladu sa Pravilima Centralnog registra;
- (2) podnošenje zahteva za dodelu identifikacione oznake finansijskim instrumentima (CFI kod i ISIN broj) i njihov upis na emisioni račun;
- (3) podnošenje zahteva za izdavanje jedinstvene evidencije zakonitih imalaca finansijskih instrumenata;
- (4) podnošenje zahteva i preduzimanje drugih radnji u vezi sa isplatom dividendi i drugih prinosa na finansijske instrumente,
- (5) podnošenje zahteva za poništenje izdatih finansijskih instrumenata,
- (6) sprovođenje postupka zamene finansijskih instrumenata,
- (7) sprovođenje postupka otkupa sopstvenih akcija,
- (8) sprovođenje ponude za preuzimanje čije objavljivanje je odobreno od strane Komisije za hartije od vrednosti, kao i postupka prinudne prodaje akcija i dr. postupaka u skladu sa Pravilima i drugim opštim aktima Centralnog registra;
- (9) iznos provizija i drugih naknada ili osnov za obračun i naplatu istih;
- 2) pred Beogradskom berzom ili drugim organizatorom tržišta:
 - (1) podnošenje zahteva i druge dokumentacije za uključenje finansijskih instrumenata na regulisano tržište ili MTP;
 - (2) podnošenje izveštaja i obaveštenja koje je klijent dužan da objavljuje u skladu sa Zakonom i aktima Komisije za hartije od vrednosti na internet adresi organizatora tržišta;
 - (3) podnošenje zahteva za isključenje finansijskih instrumenata sa regulisanog tržišta ili MTP i sprovođenje drugih radnji u skladu sa Pravilima i drugim opštim aktima organizatora tržišta;
 - (4) iznos provizija, drugih naknada ili osnov za obračun i naplatu istih;
- 3) davanje saveta privrednim društvima u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, spajanjem i kupovinom društava i sličnim pitanjima, kao i visina naknade za navedene usluge.

4. Ugovor o upravljanju portfoliom

Član 55.

Ugovor o upravljanju portfoliom koji investiciono društvo zaključuje sa klijentom, naročito, sadrži:

- 1) ovlašćenje klijenta da investiciono društvo može da:
 - za račun klijenta upravlja, odnosno kupuje i prodaje finansijske instrumente bez njegove saglasnosti, naplaćuje naknade i provizije za pružanje usluga upravljanja portfoliom;
- 2) iznos novčanih sredstava, odnosno vrsta i količina finansijskih instrumenata koje klijent stavlja na raspolaganje društvu;
- 3) opis investicione politike koju će investiciono društvo sprovesti koji sadrži:
 - vrstu finansijskih instrumenata koji će se kupovati iz sredstava klijenta i karakteristike izdavalaca tih instrumenata,
 - najveći dozvoljeni iznos ulaganja u finansijske instrumente jednog izdavaoca i sa njim povezanih lica,
 - druge okolnosti značajne za određivanje stepena rizika ulaganja;
- 4) druga ograničenja diskrecionih prava datih investicionom društvu;

5) iznos naknada i provizija i osnovica za obračun i naplatu istih;

6) pravo klijenta da u svakom trenutku raskine ugovor pod uslovom da su ispunjene preostale obaveze klijenta i investicionog društva.

Društvo za upravljanje koje klijentu pruža uslugu upravljanja portfoliom ne sme sredstva klijenata ulagati u investicione jedinice, odnosno akcije investicionih fondova kojim upravlja.

Član 56.

5. Ugovor o pružanju dodatnih usluga u postupku sticanja akcija od nesaglasnih akcionara

Ugovor o pružanju dodatnih usluga u postupku sticanja akcija od nesaglasnih akcionara, naročito sadrži:

- 1) osnov za pružanje ovakve usluge
- 2) broj vlasničkog i novčanog računa
- 3) provizija Društva
- 4) obaveze Društva i klijenta

6. Ugovor o pružanju usluga u postupku ponude za preuzimanje akcija i prinudnog otkupa akcija

Ugovor o pružanju usluga u postupku ponude za preuzimanje akcija i prinudnog otkupa akcija, naročito sadrži:

1. osnov za pružanje ovakve usluge
2. provizija ili naknada Društva
3. obaveze Društva i klijenta

MEĐUSOBNA PRAVA I OBAVEZE DRUŠTVA I NJEGOVIH KLIJENATA

Član 57.

Klijent Društva može biti svako domaće i/ili strano pravno i/ili fizičko lice.

Bliže uslove za sticanje statusa klijenta Društva može utvrditi Direktor Društva posebnim aktom, s obzirom na vrstu klijenta (domaće ili strano lice, pravno ili fizičko lice) i vrstu ugovora koji se namerava zaključiti.

Član 58.

Pre zaključenja ugovora sa Društvom, klijenti su dužni da Društvu stave na uvid isprave i svu drugu dokumentaciju na zahtev Društva, a na osnovu kojih Društvo može izvršiti identifikaciju klijenta i utvrditi da li su ispunjeni uslovi za izvršenje posla koji je predmet ugovora, a naročito:

- 1) ime, odnosno naziv i adresu odnosno sedište klijenta;
- 2) matični broj, JMBG ili drugi identifikacioni broj za strana pravna ili fizička lica;
- 3) poreski identifikacioni broj za domaće pravno lice i za strano pravno i fizičko lice;
- 4) broj novčanog računa i naziv banke kod koje se vodi;
- 5) broj vlasničkog računa hartija od vrednosti;
- 6) druge podatke koji su neophodni za izvršenje posla.

Klijent Društva – pravno lice je dužno da u pisanoj formi, odmah po nastaloj promeni, obavesti Društvo o:

- 1) izmenama, odnosno dopunama akta o osnivanju i statuta,
- 2) promeni rukovodioca i drugih lica ovlašćenih za poslovanje sa Društvom,
- 3) statusnim promenama,
- 4) dobijanju, odnosno prestanku statusa klijenta kod drugog člana,
- 5) povećanju, odnosno smanjenju osnovnog kapitala,
- 6) promeni većinskih vlasnika,
- 7) kada je klijent postao insolventan,
- 8) kada je nad klijentom pokrenut postupak prinudnog poravnanja, stečaja ili likvidacije,
- 9) drugim podacima bitnim za poslove koje Društvo obavlja za račun klijenta.

Član 59.

Klijent Društva dužan je da pre davanja naloga:

- 1) ima otvoren vlasnički račun hartija od vrednosti kod člana Centralnog registra;
- 2) ima otvoren novčani račun kod Društva ili drugog člana Centralnog registra;
- 3) ovlasti Društvo da u skladu sa datim nalogom vrši prenos i upis prava iz hartija od vrednosti na vlasničkom računu klijenta.

Ovlašćenje iz stava 1. tačka 3. ovog člana može biti:

- 1) sadržano u ugovoru o obavljanju investicionih i dodatnih usluga, kad taj ugovor sadrži i bitne elemente ugovora o vođenju računa hartija od vrednosti,
- 2) dato u posebnom ugovoru o vođenju računa hartija od vrednosti;
- 3) dato na osnovu drugog pravnog posla.

PROVIZIJE I NAKNADE

Član 60.

Klijent je dužan da Društvu plati brokersku proviziju ili drugu naknadu po osnovu zaključenih investicionih i dodatnih usluga za račun klijenta, kao i drugih izvršenih usluga za klijenta.

Visina brokerske provizije, provizije za saldiranje transakcija ili druge naknade koju klijent plaća Društvu, utvrđuje se ugovorom za određenu vrstu usluge Društva do maksimalnih stopa odnosno iznosa utvrđenih Pravilnikom o tarifi Društva.

Kada obavlja poslove kupoprodaje hartija od vrednosti za račun klijenta, u potvrdi o prijemu, odnosno realizaciji naloga precizira se visina provizije za tu transakciju, kao i provizija za saldiranje transakcije, ukoliko klijent koristi dodatne usluge Društva, u skladu sa maksimalnom visinom provizije utvrđenom ugovorom o investicionim i dodatnim uslugama, Naknade iskazane u stranoj valuti biće obračunate po zvaničnom srednjem kursu Narodne Banke Srbije na dan obračuna.

ZAŠTITA IMOVINE I POSTUPANJE SA FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA I NOVČANIM SREDSTVIMA KLIJENATA

Član 61.

Društvo ima dozvolu Komisije da drži finansijske instrumente I novčana sredstva klijenata.

Društvo otvara i administrira sledeće vrste računa finansijskih instrumenata za klijente:

- Vlasnički račun, založni račun, račun upravljanja i druge račune u ime i za račun klijenta, zakonitog imaoca.
- Zbirni račun u ime Društva, a za račun klijenta, zakonitog imaoca.

U smislu definicije zakonitog imaoca, akcionara i posrednog vlasnika u Zakonu o tržištu kapitala, finansijski instrumenti na zbirnim računima otvoreni u ime Društva, a za račun klijenta, evidentiraju se u ime Društva kao akcionara, ali ne i kao zakonitog imaoca ili posrednog vlasnika tih finansijskih instrumenata.

Za klijente, Društvo otvara i administrira račune sa domaćim finansijskim instrumentima, u skladu sa aktima Centralnog registra hartija od vrednosti. Strani finansijski instrumenti se vode u inostranom registru zemlje, gde je transakcija obavljena, na zbirnom računu Društva, dok za vlasnike, svoje klijente, Društvo vodi analitiku računa finansijskih instrumenata vodi u svojim knjigama, za svakog klijenta posebno.

Društvo otvara i administrira interni novčani račun za evidentiranje svih depozita klijenta, koja se odnose na investicione i dodatne usluge sa domaćim i stranim finansijskim instrumentima.

Član 62.

Radi zaštite prava svojih klijenata je dužno da:

1. evidencije, račune i korespondencije u vezi sa njima vodi precizno i tačno, zatim da redovno usklađuje sa evidencijama i računima trećih lica koja drže imovinu klijenata, zatim da vodi na način da u svakom momentu i odmah može razlikovati imovinu jednog klijenta od imovine ostalih klijenata i imovine samog Društva;
2. preduzima mere kojima se obezbeđuje da se račun Društva finansijskih instrumenata kod Centralnog registra vodi odvojeno od finansijskih instrumenata njegovih klijenata;
3. donese mere kojima se operativni rizik od gubitka ili smanjenja imovine klijenata, odnosno prava u vezi sa tom imovinom, svodi na najmanju moguću meru.

Stav 1. ovog člana se primenjuje i u slučajevima kada Društvo finansijske instrumente klijenata vodi na zbirnom računu.

Član 63.

Društvo, u ime i za račun Klijenta, odnosno u svoje ime, a za račun klijenta, vrši saldiranje transakcija sa finansijskim instrumentima preko Centralnog registra sa plaćanjem odnosno obavlja uplate i prenose novčanih sredstava sa računa klijenta namenjenih trgovanju finansijskim instrumentima, obezbeđujući za klijenta plaćanje obaveza i naplatu potraživanja.

Takođe, Društvo vrši prenose finansijskih instrumenata bez plaćanja između računa istog imaoca i prenose na račun novog imaoca, kao i upis i brisanje prava trećih lica na finansijskim instrumentima, primenjujući regulativu CRHOV za domaće finansijske instrumente, a kod prenosa stranih finansijskih instrumenata, Društvo će postupati na identičan način, ukoliko drugačije nije uređeno regulativom ili pravilima inostranog investicionog društva ili banke na konkretnom stranom tržištu.

Pre ispostavljanja naloga trgovanja za domaće ili strano tržište, klijent mora na računu imati dovoljnu količinu finansijskih instrumenata i/ili novčanih sredstava, ili da je nalog pokriven sa finansijskim instrumentima i/ili novčanim sredstvima u „nettingu“ odnosno dozvoljava se da klijent, u svoje pozicije uračunava, već izvršene, a nesaldirane finansijske instrumente i/ili novčana sredstva. Društvo je dužno da kontroliše da na novčanom računu odnosno računu finansijskih instrumenata klijenta ima dovoljno sredstava odnosno finansijskih instrumenata na dan saldiranja. Klijent je odgovoran za pokriće svojih naloga trgovanja, prilikom ispostavljanja naloga. Ako klijent ne obezbedi dovoljna novčana sredstva ili dovoljnu količinu finansijskih instrumenata na računu, a koji su potrebni da se nalog ili transakcija izvrši, Društvo neće izvršiti nalog ili ukoliko je nalog unelo drugo investiciono društvo, Društvo neće verifikovati transakciju, niti će biti odgovorno za štetu koju je prouzrokovalo drugo investiciono društvo.

Član 64.

Društvo će u skladu sa pravnom regulativom i poslovnim običajima pojedinog i svakog određenog stranog tržišta, ponuditi obavljanje investicionih i dodatnih usluga na tim tržištima, na kojim se usluge mogu pružiti u najboljem interesu klijenta i sa pažnjom dobrog stručnjaka, koristeći usluge lokalne banke ili stranog investicionog društva ili banke.

Društvo uzima u obzir stručnost i tržišnu reputaciju kod odabira inostranog investicionog društva ili banke, kao i sve regulatorne zahteve koji mogu negativno da se odraze na prava Klijenta.

Društvo će kod domaće banke ili inostranog investicionog društva ili banke držati strane finansijske instrumente u ime Društva, a za račun svojih klijenata, na zbirnom računu Društva u tu svrhu, a pod njihovim uslovima poslovanja, kao i pravilima i prakse koja važe na konkretnom tržištu.

Lista dostupnih stranih tržišta se nalazi na internet stranici Društva.

Društvo će obezbediti saldiranje transakcije zaključenim sa stranim finansijskim instrumentima sa profesionalnom pažnjom dobrog stručnjaka, gde će klijent biti ovlašćen da raspolaže stranim finansijskim instrumentima posle prijema potvrde o realizovanim transakcijama.

Član 65.

Pri izboru inostranog depozitara (investiciono društvo ili banka) na čijim će računima držati finansijske instrumente svojih klijenata, Društvo je dužno da vodi računa:

1. o stručnosti i tržišnom ugledu depozitara;
2. da depozitar podleže propisima koji u toj državi regulišu čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica;
3. da periodično preispituje izbor depozitara i dogovorene aranžmane za držanje i čuvanje finansijskih instrumenata klijenta.

Izuzetno od stava 1. tačka 2. ovog člana, Društvo može da deponuje finansijske instrumente klijenta kod depozitara u zemlji u kojoj držanje i čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica nisu posebno regulisani, samo ukoliko je ispunjen jedan od sledećih uslova:

1. priroda finansijskog instrumenta ili investicione usluge povezane sa navedenim instrumentom zahtevaju deponovanje kod depozitara u toj državi;
2. profesionalni klijent pisanim putem zahteva od Društva deponovanje svojih finansijskih instrumenata kod depozitara u toj državi.

Ukoliko je potrebno da se novčana sredstva deponuju u inostranstvu, u ime klijenta, kod centralne banke, banke, investicionog društva ili u drugoj ovlašćenoj finansijskoj instituciji, Društvo je dužno

da obezbedi da se ta novčana sredstva vode na računu ili računima odvojeno od računa koji pripadaju Društvu.

Član 66.

Finansijski instrumenti klijenta nisu vlasništvo Društva i ne ulaze u njenu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti se mogu koristiti za izmirivanje obaveza Društva prema trećim licima.

Sredstva s novčanog računa klijenata, Društvo može da koristi samo za plaćanje obaveza u vezi sa investicionim uslugama i aktivnostima, kao i dodatnim uslugama koje obavlja za klijente.

Sredstva na novčanom računu klijenata, nisu u vlasništvu i ne ulaze u imovinu Društva, ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza Društva prema poveriocima niti biti predmet prinudne nplate.

Član 67.

Društvo je dužno da finansijske instrumente sa računa klijenta koristi samo na osnovu naloga klijenta. Društvo ne sme da:

1. zalaže ili otuđuje finansijske instrumente u vlasništvu klijenta bez njegovog prethodnog pismenog ovlašćenja;
2. koristi finansijske instrumente klijenta za plaćanje svojih obaveza, kao i obaveza drugih klijenata.

Društvo je dužno da vodi evidenciju o:

1. pojedinostima u vezi sa klijentom po čijim instrukcijama je korišćenje finansijskih instrumenata bilo sprovedeno;
2. količini korišćenih finansijskih instrumenata, razvrstanoj po klijentima koji su dali prethodnu saglasnost za korišćenje njihovih finansijskih instrumenata.

Podaci iz stava 3. ovog člana moraju biti vođeni na način koji omogućavaju pravičnu raspodelu mogućih gubitaka.

EVIDENCIJA I POVERLJIVOST PODATAKA

Član 68.

Društvo je dužno da vodi posebnu evidenciju o novčanim sredstvima, finansijskim instrumentima i licima u čije ime obavlja poslove, da podatke iz te evidencije čuva kao poslovnu tajnu i da ih zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena ili gubitaka.

Poslovne knjige, evidencije i dokumentacija koja je određena zakonom i ovim Pravilima, Društvo je dužno čuvati najmanje 5 godina od isteka poslovne godine na koju se dokumentacija odnosi, odnosno i duže ukoliko je to propisano zakonskom i podzakonskom regulativom.

Zaposleni Društva su dužni da čuvaju podatke o stanju i prometu na računima, kao i druge podatke za koje su saznali tokom pružanja investicionih i dodatnih usluga i ne smeju ih saopštavati trećim licima, niti koristiti ili omogućiti trećim licima da ih koriste.

Izuzetno, podaci iz prethodnog stava se mogu saopštavati i stavljati na uvid trećim licima:

- 1) na osnovu pisanog odobrenja klijenta;
- 2) na pisani zahtev Komisije za hartije od vrednosti
- 3) na osnovu naloga suda, odnosno drugog nadležnog državnog organa

Potpisom ugovora, klijent dozvoljava Banci da prosledi lične podatke inostranom investicionom društvu ili banci, ako je to neophodno u svrhu izvršavanja prava i potraživanja za račun klijenta, ukoliko tako zahteva lokalna regulativa na tom tržištu.

VREDNOVANJE FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Član 69.

Za obračunavanje vrednosti portfolia na računu finansijskih instrumenata, Društvo će koristiti sledeće vrednosti:

- poslednju cenu na Beogradskoj berzi ili inostranoj berzi
- nominalnu vrednost za dužničke instrumente (obveznice, trezorski zapisi...) i finansijske instrumente koji nisu listirani berzi

U slučaju neradnih ili netrgovačkih dana na određenoj berzi, uzimaće se poslednja dostupna cena za obračun.

Strani finansijski instrumenti nominovani u stranoj valuti će se obračunavati po zvaničnom srednjem kursu Narodne Banke Srbije.

Vrednost se obračunava na bazi stvarnih broja dana u mesecu i kalendarskoj godini od 360 dana.

USLOVI POZAJMLJIVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Član 70.

Pozajmljivanje finansijskih instrumenata, zaključivanje repo ugovora i druge slične transakcije vrše se preko Društva kao člana Centralnog registra.

Društvo vodi evidenciju u vezi sa tim transakcijama u svojim mesečnim izveštajima koje podnosi Komisiji.

Profit ostvaren pozajmljivanjem finansijskih instrumenata klijenta pripisuje se klijentu, s tim da Društvo može da naplati usluge ugovaranja pozajmljivanja u skladu sa svojim pravilnikom o tarifi.

Društvo može pozajmljivati finansijske instrumente klijenta drugom klijentu, drugom investicionom društvu ili kreditnoj instituciji članu Centralnog registra ukoliko je ugovorom zaključenim sa klijentom ili pisanim ovlašćenjem klijent na to ovlastio Društvo.

Društvo može pozajmljivati finansijske instrumente sa svog računa licima iz stava 4. ovog člana, a profit ostvaren pozajmljivanjem finansijskih instrumenata pripisuje se Društvu.

Član 71.

Društvo može pozajmljivati drugom klijentu, drugom investicionom društvu ili kreditnoj instituciji članu Centralnog registra finansijske instrumente:

1. čiji je zakoniti imalac Društvo;
2. čiji je zakoniti imalac klijent sa kojim Društvo ima zaključen ugovor o vođenju računa finansijskih instrumenata, pod uslovom da sa tim klijentom zaključi ugovor o pozajmljivanju ili da ga je klijent ovlastio na to pisanim ovlašćenjem.

Društvo može pozajmljivati finansijske instrumente od klijenta za svoj račun ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 1. tačka 2. ovog člana.

Društvo može za račun klijenta posredovati u zaključenju ugovora o pozajmljivanju finansijskih instrumenata.

Finansijski instrumenti na kojima je konstituisano pravo zaloge, odnosno čiji je promet ograničen, ne mogu biti predmet ugovora o zajmu.

Član 72.

Ugovor o pozajmljivanju, odnosno ovlašćenje za pozajmljivanje, naročito, sadrži:

1. međusobna prava i obaveze ugovornih strana;
2. CFI kod i ISIN broj ili drugu međunarodno priznatu oznaku i količinu finansijskih instrumenata koji se mogu pozajmljivati, odnosno koji se pozajmljuju;
3. trajanje ugovora, a koje ne može biti duže od godinu dana;
4. vreme na koje se finansijski instrumenti klijenta mogu davati na zajam, odnosno vreme na koje se oni pozajmljuju;
5. ovlašćenje koje klijent daje Društvu da izvrši prenos finansijskih instrumenata na koje se ugovor odnosi;
6. odredbe o naknadama, provizijama i uslovima plaćanja.

Društvo je dužno da najkasnije narednog radnog dana od dana prenosa finansijskih instrumenata sa računa klijenta obavesti tog klijenta o datumu prenosa, količini prenetih instrumenata i vremenu na koje su instrumenti pozajmljeni.

Ispunjenje obaveza zajmoprimca mora biti obezbeđeno davanjem zaloge.

Ako zajmoprimac ne izmiri o dospelosti svoju obavezu nastalu iz ugovora o pozajmljivanju, zajmodavac može odrediti vrednost svog potraživanja u odnosu na vrednost finansijskih instrumenata koju su oni imali na dan zaključenja tog ugovora ili na dan ispunjenja obaveze zajmoprimca i prodati predmet zaloge u skladu sa propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi.

PRAVILA POSLOVNOG PONAŠANJA PRILIKOM PRUŽANJA INVESTICIONIH USLUGA

Član 73.

Kada Društvo pruža informacije klijentima elektronskim putem, dužno je da obezbedi da su ispunjeni sledeći uslovi:

1. klijent je dostavio Društvu važeću elektronsku adresu;
2. klijent je odabrao takav način dostavljanja;
3. klijent je elektronskim putem obavešten o adresi internet stranice i mestu gde na istoj može da pristupi relevantnim podacima;
4. informacije se redovno obnavljaju;
5. informacije su neprekidno dostupne.

Član 74.

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje Društvo upućuje klijentima i potencijalnim klijentima moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu, a marketinški materijal mora biti jasno označen kao takav.

Informacije iz prethodnog stava ovog člana:

1. sadrže poslovno ime i sedište Društva;
2. moraju biti lako razumljive prosečnom klijentu grupe kojoj su upućene;
3. ne smeju da naglašavaju potencijalne koristi od usluge ili finansijskog instrumenta, bez istovremenog nepristrasnog upozorenja na rizike u vezi sa njima;

4. ne smeju da prikrivaju, umanjuju ili čine neshvatljivim važne pojedinosti, navode ili upozorenja;
5. ne smeju da sadrže naziv nekog nadležnog organa na način koji bi navodio ili sugerisao odobravanje instrumenta ili usluge Društva od strane tog organa.

Društvo je dužno da obezbedi da je marketinški materijal usaglašen sa svim drugim informacijama koje Društvo upućuje klijentima tokom pružanja usluga.

Član 75.

Upućivanje informacija kojima se porede usluge, lica koja pružaju takve usluge ili finansijski instrumenti, je dozvoljeno samo ukoliko:

1. je poređenje smisleno i prikazano na nepristrasan i uravnotežen način;
2. su navedene sve ključne činjenice i pretpostavke koje su korišćene za poređenje;
3. su navedeni izvori informacija koji su korišćeni za poređenje.

Član 76.

Upućivanje informacija koje sadrže pokazatelje ranijih rezultata finansijskog instrumenta, finansijskog indeksa ili usluge, je dozvoljeno samo ukoliko:

1. pokazatelji ranijih rezultata finansijskog instrumenta, finansijskog indeksa ili usluge nisu najznačajniji element takve komunikacije;
2. informacije uključuju rezultate za prethodnih pet godina ili za ceo period u kojem je finansijski instrument bio dostupan, podatke o tome kada je počelo objavljivanje finansijskog indeksa, a investiciona usluga bila pružana (u slučaju da instrument, indeks ili usluga postoje kraće vreme). Podaci mogu da uključuju i duži period, ali u svim navedenim slučajevima rezultat mora biti zasnovan na periodu od 12 meseci;
3. su jasno naznačeni referentni period i izvor informacija;
4. informacije sadrže jasno upozorenje da raniji rezultati nisu pouzdani pokazatelji budućih rezultata;
5. je, u situaciji kada se rezultat oslanja na podatke denominirane u stranoj valuti, valuta jasno iskazana, zajedno sa upozorenjem da rezultat može biti drugačiji usled promena deviznog kursa;
6. je objavljen uticaj provizija, naknada ili drugih troškova, kada je rezultat zasnovan na bruto principu.

Član 77.

Informacije koje Društvo upućuje, a koje uključuju ili se odnose na simulirane rezultate iz ranijeg perioda, moraju biti povezane sa finansijskim instrumentom ili finansijskim indeksom.

Informacije iz prethodnog stava ovog člana mogu biti upućene samo ukoliko:

1. je simulirani raniji rezultat zasnovan na stvarnom ranijem rezultatu jednog ili više finansijskih instrumenata ili finansijskih indeksa koji su jednaki kao, ili iz kojih su izvedeni, ti finansijski instrumenti;
2. su, za stvarni raniji rezultat iz tačke 1. ovog stava, zadovoljeni svi uslovi iz prethodnog člana, osim onog koji je propisan stavom 1. tačka 4. tog člana;
3. informacije sadrže jasno upozorenje da simulirani raniji rezultat nije pouzdan pokazatelj budućeg rezultata.

Član 78.

Društvo kada upućuje informacije o budućem rezultatu je dužno da vodi računa da:

1. se ne zasnivaju niti pozivaju na simulirani raniji rezultat;
2. su zasnovane na opravdanim pretpostavkama i činjenicama;

3. u slučaju da je rezultat zasnovan na bruto principu, je iskazan uticaj provizija, naknada ili drugih troškova;
4. sadrže jasno upozorenje da informacija o budućem rezultatu nije pouzdani pokazatelj budućeg rezultata.

Član 79.

Kada se informacije koje se upućuju klijentima i potencijalnim klijentima odnose na poseban poreski tretman, Društvo je dužno da jasno istakne da isti zavisi od pojedinačnog slučaja svakog klijenta, kao i da postoji mogućnost budućih promena.

Član 80.

Informacije o Društvu i uslugama, po pravilu, uključuju sledeće:

1. poslovno ime i sedište Društva, kao i sve druge podatke koji obezbeđuju efikasnu komunikaciju sa Društvom;
2. broj i datum rešenja o davanju dozvole za rad Društvu, kao i naziv i kontakt adresu nadležnog organa koji je izdao tu dozvolu;
3. moguće načine i jezike komunikacije između Društva i klijenta, uključujući i načine davanja i prijema naloga, kao i davanja dokumenata i drugih informacija od strane Društva;
4. obim, učestalost i periode izveštavanja klijenta o uslugama koje je Društvo pružilo klijentu;
5. kratak opis načina zaštite instrumenata, odnosno sredstava, uključujući i opšte podatke o Fondu za zaštitu investitora čiji je Društvo član u slučaju kada Društvo drži finansijske instrumente, odnosno novčana sredstva klijenta;
6. kratak opis politike upravljanja sukobom interesa.

Društvo je dužno da, na zahtev klijenta, pruži i detaljnije informacije o politici upravljanja sukobom interesa.

Član 81.

Informacije o finansijskim instrumentima sadrže opšti prikaz prirode i rizika karakterističnih za finansijske instrumente.

Opis rizika iz prethodnog stava, uzimajući u obzir pojedinačnu vrstu finansijskog instrumenta, po pravilu, sadrži:

1. rizike povezane sa određenom vrstom finansijskog instrumenta, uključujući pojašnjenje finansijskog leveridža i njegovih efekata, kao i rizika gubitka cele investicije;
2. volatilnost cene finansijskog instrumenta, kao i svako ograničenje na postojećim tržištima za takve instrumente;
3. objašnjenje da bi transakcija takvim instrumentom, pored troškova sticanja samog instrumenta, mogla da uključuje i dodatne finansijske i druge obaveze, uključujući i potencijalne obaveze;
4. svaki uslov koji proizlazi iz zajma na osnovu kojeg je instrument kupljen ili slične obaveze primenljive na pojedinu vrstu instrumenta.

Društvo je dužno da, prilikom pružanja informacija o finansijskom instrumentu:

1. koji je predmet javne ponude koja je u toku i za koji je izdat prospekt - klijenta i potencijalnog klijenta upozna sa načinom na koji je prospekt dostupan;
2. koji uključuje jemstvo trećeg lica - klijentu i potencijalnom klijentu pruži dovoljno pojedinosti o jemcu i jemstvu na osnovu kojih on može doneti korektnu procenu jemstva;

3. koji se sastoji od dva ili više različitih instrumenata ili usluga i za koji je očigledno da će rizik vezan za taj instrument biti veći od rizika vezanih za svaku pojedinačnu komponentu tog instrumenta - klijentu i potencijalnom klijentu pruži odgovarajući opis pojedinačnih komponenti takvog instrumenta i način na koji međusobni uticaj povećava rizik.

Član 82.

Društvo, koje je ovlašćeno da drži finansijske instrumente klijenta, je dužno da pruži, po pravilu, sledeće informacije:

1. da se finansijski instrumenti mogu držati kod trećeg lica u ime Društva i o obavezama Društva u vezi sa postupanjem ili propustima trećeg lica, kao i o posledicama po klijenta u slučaju nesolventnosti trećeg lica;
2. kada treće lice vodi finansijske instrumente na zbirnom računu kao i upozorenje o rizicima koji iz toga proizlaze;
3. obaveštenje u slučaju kada računi koji sadrže finansijske instrumente klijenta ili potencijalnog klijenta, jesu ili će biti u nadležnosti zakonodavstva druge države (ili država koje nisu članice Evropske unije), te naznačiti da se prava klijenta ili potencijalnog klijenta u vezi sa navedenim finansijskim instrumentima ili sredstvima mogu shodno tome razlikovati;
4. obaveštenje o postojanju i uslovima eventualnog založnog prava koje Društvo ima ili bi moglo da ima na finansijskim instrumentima klijenta;
5. pre zaključivanja transakcija kojima se finansiraju hartije od vrednosti, a koje se odnose na finansijske instrumente koje Društvo drži za račun malog klijenta ili pre nego što se na drugi način koriste takvi finansijski instrumenti, Društvo je dužno da blagovremeno, pre korišćenja navedenih instrumenata, malom klijentu pisanim putem dostavi jasne, potpune i tačne podatke o obavezama i odgovornostima Društva u pogledu korišćenja navedenih finansijskih instrumenata, uključujući uslove za njihovo vraćanje klijentu kao i o rizicima koje oni uključuju.

Društvo je dužno da, pre pružanja usluge, klijentu koji se smatra profesionalnim klijentom, pruži informacije propisane stavom 1. tačke 4. i 5. ovog člana.

Član 83.

Informacije o troškovima i naknadama uključuju:

1. ukupnu cenu koju je klijent dužan da plati u vezi sa finansijskim instrumentom ili uslugom, uključujući sve povezane provizije, naknade i druge troškove, kao i sva plaćanja putem Društva;
2. osnov za izračunavanje cene, u slučajevima kada ukupnu cenu nije moguće navesti;
3. upozorenje o valuti i relevantnom deviznom kursu i troškovima, u slučajevima kada bilo koji deo ukupne cene iz tačke 1. ovog stava mora biti plaćen ili predstavlja iznos u stranoj valuti;
4. obaveštenje da postoji mogućnost drugih troškova, što uključuje poreze ili druga plaćanja, povezane sa transakcijom u vezi sa finansijskim instrumentom ili uslugom, koji mogu nastati za klijenta, a koji nisu plativi putem Društva ili nisu nametnuti od strane Društva;
5. načine plaćanja;

U slučajevima iz stava 1. tačke 1. i 2. ovog člana, provizija, odnosno naknada koju Društvo naplaćuje mora biti posebno navedena za svaki slučaj.

Član 84.

Za utvrđivanje investicionih ciljeva klijenta i potencijalnog klijenta, Društvo može od njih tražiti informacije koje se odnose na:

1. željeno trajanje ulaganja;
2. spremnost na preuzimanje rizika;
3. profil rizika za klijenta, odnosno potencijalnog klijenta i
4. svrhu ulaganja.

Član 85.

Profil koji Društvo sastavlja o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta mora da sadrži:

1. vrstu usluga, transakcija i finansijskih instrumenata koji su poznati klijentu, odnosno potencijalnom klijentu;
2. prirodu, obim i učestalost transakcija klijenta, odnosno potencijalnog klijenta s finansijskim instrumentima i period u kojem su one izvršene;
3. zvanje i trenutno zanimanje ili relevantnu prethodnu profesiju klijenta ili potencijalnog klijenta.

Član 86.

Za utvrđivanje sposobnosti klijenta da finansijski podnese rizike investiranja, Društvo može od klijenta ili potencijalnog klijenta tražiti informacije koje se odnose na:

1. izvor i visinu njegovih redovnih prihoda;
2. njegovu imovinu, uključujući informacije o likvidnim sredstvima, ulaganjima, nekretninama;
3. njegovim redovnim finansijskim obavezama.

Član 87.

Pre početka i tokom pružanja drugih usluga Društvo je dužno da od klijenta ili potencijalnog klijenta zahteva informacije o njegovom znanju i iskustvu u investicionoj oblasti koja je od značaja za finansijski instrument ili uslugu koja se nudi ili koju klijent sam traži.

Društvo se može osloniti na informacije dobijene od klijenta ili potencijalnog klijenta, u pisanom obliku, osim kada mu je poznato ili bi mu moralo biti poznato da su informacije zastarele, netačne ili nepotpune.

Društvo je dužno da upozori klijenta ili potencijalnog klijenta da:

1. ne može da utvrdi da li su određeni finansijski instrument ili usluga odgovarajući za njega, usled odluke klijenta da ne pruži informacije ili da ne pruži dovoljno informacija iz stava 1. ovog člana;
2. finansijski instrument ili usluga nisu podobni za njega, ukoliko to oceni na osnovu dobijenih informacija.

Upozorenje iz stava 3. ovog člana, Društvo može dostaviti u standardizovanoj formi.

Član 88.

Društvo koje klijentima pruža samo usluge prijema i prenosa naloga, odnosno izvršenja naloga za račun klijenta, nije dužno da od klijenta traži dostavljanje informacija kao u slučaju pružanja drugih usluga, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

1. usluga je pružena na inicijativu klijenta;
2. usluga se odnosi na:
 - akcije koje su uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP ili na ekvivalentnom tržištu trećih zemalja,
 - instrumente tržišta novca, obveznice i druge forme sekjuritizovanog duga, isključujući obveznice i instrumente sekjuritizovanog duga koji sadrže izvedeni finansijski instrument,

- jedinice institucija kolektivnog investiranja i
- ostale slične finansijske instrumente;

3. klijent je jasno upozoren da Društvo nema obavezu da procenjuje podobnost pruženog ili ponuđenog finansijskog instrumenta ili usluge;

4. Društvo ispunjava zakonske obaveze u pogledu sprečavanja sukoba interesa između Društva i njegovih klijenata.

Upozorenje iz stava 1. tačka 3. ovog člana se može dati u standardizovanoj formi.

POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA KLIJENATA

Član 89.

Društvo je dužno da uspostavi, primenjuje i redovno ažurira efikasne i transparentne procedure za prihvatljivo i ažurno postupanje Društva po pritužbama malih klijenata.

Društvo je dužno da čuva dokumentaciju o svim pritužbama i merama koje su na osnovu njih preduzete, na način i u rokovima propisanim relevantnim pravilnikom Komisije.

ZABRANA MANIPULACIJE NA TRŽIŠTU

Član 90.

Manipulacija na tržištu smatra se zloupotrebom u odnosu na svaki finansijski instrument koji je uključen u trgovanje na regulisano tržište odnosno MTP odnosno u vezi sa kojim je upućen zahtev za uključenje, bez obzira da li je došlo do transakcije na tom tržištu.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu naročito se ubraja sledeće:

(1) aktivnosti jednog ili više lica koja deluju zajednički kako bi obezbedila dominantan položaj nad ponudom ili potražnjom finansijskog instrumenta koji za rezultat ima direktno ili indirektno nameštanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;

(2) kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata pred zatvaranje trgovanja radi dovođenja investitora u zabludu;

(3) iskorišćavanje povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim medijima iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili indirektno o izdavaocu, i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Član 91.

Manipulacije na tržištu su Zakonom zabranjene.

Lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno su odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacije.

Zaposleni u Društvu su dužni da se pridržavaju postupaka i mera koje imaju za cilj otkrivanje i sprečavanje manipulacije na regulisanom tržištu i MTP, a koje su propisane ovim pravilima i aktima organizatora tržišta.

Interna kontrola Društva mora da ima jasno definisanu ulogu i široka ovlašćenja, u sprovođenju mera i postupaka za otkrivanje i sprečavanje manipulacija na tržištu, dobro poznavanje organizacije, tehnologije i procedure poslovanja.

Društvo je obavezno da, na osnovu dostupnih podataka, obavesti Komisiju za hartije od vrednosti o slučajevima za koje opravdano sumnja da se radi o manipulaciji na tržištu.

Član 92.

Mere i postupci za otkrivanje manipulacije podrazumevaju sledeće radnje Društva:

(1) praćenje i analizu podataka o trgovanju klijenta Društva, kao i drugih raspoloživih podataka u pogledu učestalosti ispostavljanja naloga klijenata kojima se uticalo ili kojima bi moglo da se utiče na značajno odstupanje u kretanju cena, prometu ili likvidnosti određenog finansijskog instrumenta na tržištu;

(2) prepoznavanje zajedničkog delovanja klijenata Društva međusobno ili sa klijentima drugog investicionog društva prilikom ispostavljanja naloga za određeni finansijski instrumenat koje ima za cilj direktno ili indirektno nameštanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;

(3) praćenje i analiza podataka o kupovini ili prodaji finansijskih instrumenata od strane klijenata Društva pred zatvaranje trgovanja kojima bi se drugi investitori mogli dovesti ili su dovedeni u zabludu;

(4) analiza podataka o trgovanju određenih klijenata Društva na zahtev Komisije za hartije od vrednosti i organizatora tržišta o postojanju opravdane sumnje da se radi o manipulaciji;

(5) obaveštavanje Komisije za hartije od vrednosti o pojavama iznošenja mišljenja o finansijskim instrumentima ili indirektno o izdavaocu u tradicionalnim ili elektronskim medijima radi ostvarivanja koristi koja se shodno odredbama Zakona smatra manipulacijom.

Član 93.

Mere i postupci za sprečavanje manipulacije, podrazumevaju sledeće radnje Društva:

(1) odbijanje Društva da izvrši naloge klijenata čije bi izvršenje predstavljalo manipulaciju;

(2) preduzimanje mera, u skladu sa internim aktima Društva, prema zaposlenima u Društvu koji su odgovorni za izvršenje naloga klijenata kojima su preduzete radnje manipulacije na tržištu, a u cilju budućeg sprečavanja takvih radnji;

(3) obaveštavanje Komisije za hartije od vrednosti o slučajevima za koje Društvo opravdano sumnja da se radi o manipulaciji na tržištu, a radi preduzimanja mera u skladu sa nadležnostima Komisije.

ODGOVORNOST DRUŠTVA I KLIJENTA ZA ŠTETU

Član 94.

Društvo je odgovorno za štetu koju prouzrokuje svojim klijentima za štetu koju prouzrokuje:

- povredom poverljivosti podataka do kojih dođe u obavljanju poslova sa tim klijentom,
- neizvršenjem, odnosno nepravilnim ili neblagovremenim izvršenjem naloga.

Društvo ne snosi odgovornost za nastalu štetu u slučajevima:

- ako klijent nije blagovremeno dao ili opozvao nalog,
- vanrednih okolnosti na koje nije mogla uticati (prirodnih nepogoda, zemljotres, požar i dr.).

Klijent je odgovoran za štetu:

- ako se ispostavi da dostavljeni podaci i dokumentacija uz nalog nisu tačni i verodostojni;
- zbog nepridržavanja zakonskih propisa, ugovora i ovih Pravila i procedura;
- ako je naneo štetu namerno ili grubom nepažnjom;

DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA RAD DRUŠTVA KAO BROKERSKO - DILERSKOG DRUŠTVA:

OPŠTI ORGANIZACIONI ZAHTEVI ZA OBAVLJANJE POSLOVA DRUŠTVA

Član 95.

Društvo je dužno da obezbedi:

1. adekvatan poslovni prostor u kojima će obavljati delatnosti za koje mu je data dozvola;
2. tehničku, odnosno fizičku zaštitu prostorija, opreme i dokumentacije.

Član 96.

Društvo je dužno da usluge obavlja u okviru zasebnih organizacionih jedinica.

Član 97.

Radno vreme Društva je radnim danima od 9:00 do 17:00 časova.

Za vreme vikenda, državnih i verskih praznika mogu se po potrebi organizovati dežurstva, o čemu će klijenti biti obavešteni preko web site-a ili oglasne table Društva.

Izuzetno, direktor Društva može propisati i drukčije radno vreme, odnosno vreme za trgovanje Društva, o čemu će klijenti biti obavešteni preko web site-a ili oglasne table Društva.

Član 98.

Zaposleni u Društvu moraju imati odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo potrebne za kvalitetno obavljanje usluga koje Društvo pruža.

Društvo je dužno da ima najmanje dva lica zaposlena sa punim radnim vremenom koja imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova brokera.

Član 99.

Informacioni sistem Društva mora biti adekvatan, s obzirom na obim i složenost usluga koje Društvo obavlja.

Društvo je dužno da obezbedi efikasnu kontrolu i zaštitu informacionih sistema, koji moraju da obezbeđuju sigurnost, potpunost i tajnost podataka, a naročito:

1. zaštitu hardvera i softvera od neovlašćenog pristupa podacima i to detaljnim nadzorom (procedure za registrovanje, analizu i kontrolu svake aktivnosti u sistemu), kontrolom pristupa preko dodele ovlašćenja i autorizacije korisnika;
2. adekvatnu obuku zaposlenih u vezi sa korišćenjem tog sistema i procedurama koje su utvrđene za njegovu zaštitu;
3. da samo ovlašćena lica, o kojima Društvo vodi posebnu evidenciju, imaju pristup informacionom sistemu i mogućnost unosa, izmene i upotrebe podataka;
4. da svako lice koje ima pristup radnoj stanici mora da ima korisničko ime i šifru i dostupnost samo funkcijama koje su neophodne za vršenje posla tog lica, s tim da jedno korisničko ime i šifru može da koristi samo jedno lice;

5. da se u informacione sisteme unose samo podaci koji su odobreni na način utvrđen aktima Društva;
6. da su u informacione sisteme uneti svi podaci čiji je unos odobren;
7. da se redovno vrši provera tačnosti unetih podataka.

Izvodi iz informacionih sistema Društva moraju da nose datum i vreme sastavljanja i overu ovlašćenog lica.

Član 100.

Društvo je dužno da donese, primenjuje i redovno ažurira mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja informacionog sistema, a naročito:

1. zaštitu sistema hardverskim i softverskim rešenjima, pouzdanim sistemima za neprekidno napajanje, rezervnim telekomunikacionim vezama i uređajima;
2. pouzdanost informacionog sistema:
 - formiranjem istovremeno duplih podataka na serverima i obezbeđenjem rezervnog servera,
 - sačinjavanjem najmanje dve kopije podataka na kraju svakog radnog dana, pri čemu se jedna kopija čuva u službenim prostorijama, a druga kopija na drugoj lokaciji.

Društvo je dužno da donese, primenjuje i redovno ažurira mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja u vanrednim okolnostima, a koje uključuju blagovremeno uspostavljanje funkcija i pristupa informacijama i blagovremeni nastavak pružanja usluga ako, u vanrednim okolnostima, nije moguće nesmetano poslovanje.

Član 101.

Društvo propisuje, primenjuje i redovno ažurira računovodstvene procedure koje omogućavaju blagovremeno dostavljanje finansijskih izveštaja, a koji odražavaju istinit i veran prikaz finansijske situacije Društva i koji su u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i pravilima.

Društvo je dužno da vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja, sprovodi u skladu sa Zakonom i zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Član 102.

Društvo je dužno da redovno prati i, po potrebi, ažurira i unapređuje sisteme poslovanja, unutrašnje kontrole i politike i postupke propisane relevantnim pravilnikom Komisije o opštim organizacionim zahtevima.

PRAVILA PONAŠANJA RELEVANTNIH LICA, A NAROČITO PROCEDURE O ČUVANJU POSLOVNE TAJNE I ZA SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE POVERLJIVIH ILI INSAJDERSKIH INFORMACIJA

Član 103.

Relevantno lice u odnosu na Društvo je:

- lice sa vlasničkim učešćem u Društvu,
- lice na rukovodećoj poziciji u Društvu (direktor, član odbora direktora),
- zaposleno lice u Društvu,

- svako drugo fizičko lice koje je angažovano od strane Društva za pružanje usluga iz njegove nadležnosti.

Lice sa kojim je relevantno lice u odnosima bliske povezanosti je:

- bračni, odnosno vanbračni drug relevantnog lica,
- potomci i preci u pravoj liniji neograničeno,
- srodnik do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini,
- usvojilac i usvojenici i potomci usvojenika,
- staralac i šticećenici i potomci šticećenika,
- svako drugo lice koje je sa relevantnim licem provelo u zajedničkom domaćinstvu najmanje godinu dana od datuma predmetne lične transakcije.

Član 104.

Društvo donosi, primenjuje i redovno ažurira odgovarajuće mere kojima se sprečava preduzimanje zabranjenih aktivnosti utvrđenih pravilnikom Komisije, od strane relevantnog lica koje:

1. učestvuje u aktivnostima koje mogu dovesti do sukoba interesa ili
2. na osnovu aktivnosti koju obavlja u ime, odnosno za račun Društva, ima pristup insajderskim ili drugim poverljivim informacijama koje se odnose na klijenta ili na transakcije sa klijentom ili za račun klijenta.

Društvo je dužno da obezbedi da:

1. su sva relevantna lica Društva upoznata sa zabranjenim aktivnostima i merama Društva u vezi sa ličnim transakcijama i odgovarajućim obaveštavanjima;
2. je odmah obavešteno o svim ličnim transakcijama;
3. kada poverava poslove drugom licu, pružalac usluga vodi evidenciju ličnih transakcija relevantnih lica pružaoca usluge i da, na zahtev, odmah dostavi Društvu informacije o ličnim transakcijama;
4. se vode evidencije o svim ličnim transakcijama, a koje moraju uključivati sva odobrenja ili zabrane u vezi sa ličnim transakcijama.

Član 105.

Članovi uprave i zaposleni u Društvu su dužni da čuvaju kao poslovnu tajnu:

1. informacije o klijentima;
2. informacije o stanju i prometu na računima svojih klijenata;
3. informacije o uslugama koje pružaju klijentima;
4. druge informacije i činjenice koje saznaju prilikom pružanja usluga.

Društvo ne sme koristiti, odavati trećim licima niti omogućiti trećim licima korišćenje informacija iz prethodnog stava ovog člana.

Informacije iz stava 1. ovog člana se mogu stavljati na uvid i saopštavati trećim licima samo:

1. uz pismenu saglasnost klijenta;
2. prilikom nadzora koji vrši Komisija, Centralni registar ili organizator tržišta;
3. na osnovu naloga suda;
4. na osnovu naloga organa koji se bavi sprečavanjem pranja novca ili finansiranja terorizma;
5. na osnovu naloga drugog nadležnog državnog organa.

Član 106.

Zabranjeno je svakom licu unutar Društva koje poseduje insajdersku informaciju da tu informaciju upotrebi neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica finansijskih instrumenata na koje se ta informacija odnosi.

Prethodni stav ovog člana primenjuje se na lice unutar Društva koje poseduje insajderske informacije putem:

- 1) članstva u upravnim ili nadzornim organima izdavaoca ili javnog društva;
- 2) učešća u kapitalu izdavaoca ili javnog društva;
- 3) pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti;
- 4) krivičnih dela koje je počinilo.

Odredbe ovog člana se ne primenjuju na transakcije koje se obavljaju prilikom izvršavanja dospele obaveze sticanja ili otuđenja finansijskih instrumenata, kada je takva obaveza rezultat ugovora koji je zaključen pre nego što je lice posedovalo insajderske informacije.

Član 107.

Zabranjeno je svakom licu iz člana 89. da:

- 1) otkriva i čini dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, osim ako se informacija otkrije i učini dostupnom u redovnom poslovanju, profesiji ili dužnosti;
- 2) preporučuje ili navodi druge osobe da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi.

Član 108.

Odredbe članova 89. i 90. ovih Pravila i procedura poslovanja odnose se i na drugo lice koje poseduje insajderske informacije, a zna ili je trebalo da zna da se radi o insajderskoj informaciji.

PROCEDURE ZA LIČNE TRANSAKCIJE RELEVANTNIH LICA

Član 109.

Lična transakcija je transakcija sa finansijskim instrumentom koju izvrši relevantno lice delujući van delokruga aktivnosti koje obavlja kao relevantno lice ili koja je izvršena za račun relevantnog lica, lica sa kojim je relevantno lice u rodbinskoj vezi ili sa kojim je blisko povezano u smislu Zakona ili lica čiji je odnos sa relevantnim licem takve prirode da relevantno lice ima neposredan ili posredan materijalni interes od rezultata transakcije, a koji nije provizija ili naknada za izvršenje transakcije.

Član 110.

Društvo zabranjuje relevantnom licu da obavlja sledeće aktivnosti:

1. da zaključuje lične transakcije ukoliko:
 - to uključuje zloupotrebu ili otkrivanje insajderskih ili drugih poverljivih informacija koji se odnose na klijenta ili transakcije s klijentom ili za račun klijenta,
 - je zaključivanje takve transakcije u sukobu ili je verovatno da će doći u sukob sa obavezama Društva;

2. da savetuje ili nagovara drugo lice na zaključivanje transakcije sa finansijskim instrumentima, na način koji prelazi ovlašćenja relevantnog lica ili nije propisan ugovorom o pružanju usluga;

3. da otkriva drugom licu bilo koje informacije ili mišljenja, osim u okviru redovnog ovlašćenja ili u okviru ugovora o pružanju usluga, ako relevantno lice zna, ili bi trebalo znati, da će takvo postupanje uticati na to drugo lice da:

- zaključi transakciju s finansijskim instrumentima,
- savetuje ili nagovara treće lice na zaključivanje takve transakcije.

Član 111.

Odredbe ovih Pravila i procedura poslovanja, kao i odredbe relevantnih pravilnika Komisije, a koje odredbe se tiču ličnih transakcija ne odnose se na lične transakcije sa investicionim jedinicama u otvorenim investicionim fondovima ukoliko relevantno lice i svako drugo lice, za čiji račun je transakcija izvršena, nije uključeno u upravljanje navedenim subjektom.

Stav 1. ovog člana se odnosi i na lica sa kojima je relevantno lice u rodbinskoj vezi ili sa kojim je blisko povezano.

MERE ZA UTVRĐIVANJE, SPREČAVANJE I UPRAVLJANJE SUKOBOM INTERESA

Član 112.

Društvo organizuje svoje poslovanje tako da na najmanju moguću meru svede sukobe interesa čije postojanje može štetiti interesima klijenta, a koji se mogu javiti prilikom pružanja usluga između:

1. interesa Društva, relevantnog lica i svih lica blisko povezanih sa njima, s jedne strane, i interesa klijenta Društva, s druge strane;
2. interesa klijenata Društva međusobno.

Član 113.

Društvo, prilikom utvrđivanja sukoba interesa koja mogu štetiti interesima klijenata, ocenjuje da li Društvo, relevantna lica ili lica koja su blisko povezana sa njima, usled pružanja usluga ili iz drugih razloga:

1. mogu da ostvare finansijsku dobit ili izbegnu finansijski gubitak na štetu klijenta;
2. imaju interes ili korist od rezultata usluge pružene klijentu ili transakcije izvršene za račun klijenta, a koji se razlikuju od interesa klijenta;
3. imaju finansijski ili neki drugi motiv koji odgovara interesima drugog klijenta ili grupe klijenata na štetu interesa klijenta;
4. obavljaju istu delatnost kao i klijent.

Član 114.

Društvo, srazmerno prirodi, obimu i složenosti poslova koje obavlja, donosi, primenjuje i redovno ažurira efikasnu politiku upravljanja sukobom interesa.

Politika iz prethodnog stava ovog člana sadrži:

1. utvrđene okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa na štetu jednog ili više klijenata, a u vezi sa pojedinačnom uslugom pruženom od strane ili za Društvo;
2. kada je Društvo član grupe, sve okolnosti koje su poznate Društvu ili su mu morale biti poznate, a koje mogu dovesti do sukoba interesa koji proizlazi iz strukture i poslovnih aktivnosti drugih članova grupe;
3. procedure i mere koje je Društvo dužno da primenjuje radi upravljanja sukobima interesa koji mogu biti na štetu jednog ili više klijenata.

Član 115.

Procedure i mere za upravljanje sukobima interesa moraju da:

1. sprečavaju ili onemogućavaju bilo kom licu da neprimereno utiče na način na koji relevantna lica pružaju investicione usluge;
2. eliminišu svaku neposrednu povezanost između primanja relevantnih lica koja su većim delom uključena u jednu poslovnu aktivnost i primanja ili dobiti koje ostvaruju druga relevantna lica koja su većim delom uključena u drugu poslovnu aktivnost, ukoliko do sukoba interesa može doći u vezi sa tim aktivnostima;
3. sprečavaju ili obezbeđuju kontrolisanu razmenu informacija između relevantnih lica ukoliko bi razmena informacija mogla naštetiti interesima jednog ili više klijenata;
4. sprečavaju ili obezbeđuju nadzor istovremenog ili uzastopnog učestvovanja relevantnih lica u različitim uslugama, ukoliko bi takvo učestvovanje moglo da ima negativan uticaj na upravljanje sukobom interesa;
5. obezbeđuju odvojeni nadzor nad relevantnim licima čija primarna funkcija uključuje poslovne aktivnosti za klijenta ili pružanje usluga klijentima čiji interesi mogu doći u sukob ili koja na drugi način zastupaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući i interese samog Društva.

Član 116.

Društvo je dužno da, pre pružanja usluge, klijenta upozna sa mogućim vrstama i izvorima sukoba interesa.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži, uzimajući u obzir razvrstavanje klijenata, dovoljno informacija na osnovu kojih će klijent biti u mogućnosti da donese odluke u vezi sa uslugama u okviru kojih se pojavljuje sukob interesa.

Član 117.

Društvo je dužno da čuva i redovno ažurira informacije o uslugama koje je obavilo u ime ili za račun Društva, a u kojima se pojavio sukob interesa koji može imati štetne posledice za interese jednog ili više klijenata ili se, u slučaju poslova koji su u toku, može pojaviti.

MERE I POSTUPCI ZA UTVRĐIVANJE I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Član 118.

Društvo uspostavlja, primenjuje i redovno ažurira sisteme upravljanja rizicima srazmerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja Društva, a koji sistemi moraju uključivati:

1. strategije, politike, procedure i mere upravljanja rizicima;

2. organizacionu šemu sa definisanim ovlašćenjima i odgovornostima za upravljanje rizicima;
3. proces upravljanja rizicima;
4. efikasan sistem unutrašnjih kontrola.

Društvo prati i ocenjuje podobnost, sveobuhvatnost i efikasnost usvojenih strategija, politika i postupaka upravljanja rizicima, kao i primerenost i efikasnost predviđenih mera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u strategijama, politikama i postupcima upravljanja rizicima, uključujući i propuste relevantnih lica.

Član 119.

Funkciju upravljanja rizicima Društvo može da obavlja uz druge poslove s obzirom na vrstu, obim i složenost poslovanja Društva.

Član 120.

Kapital Društva mora uvek da odgovara iznosu kapitala koji je potreban za pokriće njegovih obaveza i mogućih gubitaka zbog rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju i kako se ne bi nanela šteta klijentima ili učesnicima u transakcijama sa ovim Društvom.

Društvo izračunava iznos kapitala, rizike i izloženost na način propisan relevantnim aktom Komisije.

Upravljanje rizicima je skup radnji i metoda za utvrđivanje, merenje, praćenje rizika, uključujući i izveštavanje o rizicima kojima je Društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju.

Društvo identifikuje, meri i procenjuje rizike kojima je izloženo u svom poslovanju i upravlja tim rizicima, te propisuje procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika, kao i upravljanje rizicima, a u skladu sa propisima, standardima i pravilima struke, a koje procedure sadrže:

- 1) odredbe kojima se obezbeđuje funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i redovnih poslovnih aktivnosti Društva;
- 2) procedure za identifikovanje, merenje i procenu rizika;
- 3) procedure za upravljanje rizicima;
- 4) procedure kojima se obezbeđuje kontrola i dosledna primena svih unutrašnjih procedura Društva u vezi sa upravljanjem rizicima;
- 5) procedure za redovno izveštavanje uprave Društva i Komisije o upravljanju rizicima.

Društvo uspostavlja stabilan sistem upravljanja koji podrazumeva jasnu organizacionu strukturu sa definisanim, transparentnim i usklađenim opisima dužnosti, efikasnim merama za identifikovanje, upravljanje, praćenje i izveštavanje o rizicima i velikoj izloženosti ili potencijalnoj izloženosti, kao i adekvatne mehanizme unutrašnje kontrole, uključujući adekvatne administrativne i računovodstvene procedure.

Član 121.

Akti Društva obuhvataju sve vrste rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju, a naročito:

- 1) tržišne rizike;
- 2) kreditni rizik;
- 3) rizik likvidnosti;

- 4) operativne rizike;
- 5) rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica.

Član 122.

Tržišni rizici su: rizik promene cene, rizik izmirenja obaveza i rizik druge ugovorne strane, rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, valutni rizik i robni rizik.

Rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta ili u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, iz promene cene osnove iz koje proizilazi taj instrument.

Rizik promene cene deli se na:

- 1) opšti rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled promene visine kamatnih stopa ili većih promena na tržištu kapitala nezavisno od bilo koje specifične karakteristike tog finansijskog instrumenta;
- 2) specifični rizik promene cene je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene finansijskog instrumenta usled činjenica u vezi sa izdavaocem odnosno, u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta, činjenica u vezi sa izdavaocem osnovnog finansijskog instrumenta.

Rizik izmirenja i rizik druge ugovorne strane su rizici gubitka koji proizilaze iz neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene kursa valuta.

Robni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promene cene roba.

Društvo izrađuje i primenjuje odgovarajuće politike i postupke merenja i upravljanja svim značajnim elementima i efektima tržišnih rizika.

Član 123.

Kreditni rizik je rizik gubitka koji nastaje zbog neispunjavanja novčane obaveze nekog lica prema Društvu.

Društvo je dužno da kreditni rizik identifikuje, meri i procenjuje prema bonitetu klijenta i njegovoj urednosti u izvršavanju obaveza prema Društvu, kao i prema kvalitetu instrumenata obezbeđenja potraživanja Društva.

Društvo je dužno da izradi i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za upravljanje kreditnim rizikom.

Društvo je dužno da uspostavi i sprovodi primeren sistem upravljanja i praćenja portfolia i pojedinačnih izloženosti koje nose kreditni rizik, kao i odgovarajuće vrednosne usklađenosti.

Član 124.

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled nesposobnosti Društva da ispunjava dospele obaveze.

Društvo je dužno da izradi i primenjuje politike i postupke kontinuiranog merenja i upravljanja rizikom likvidnosti, da redovno proverava ispravnost postavki na kojima je zasnovan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, da upravlja tekućim i budućim novčanim prilivima i odlivima, kao i da usvoji planove postupanja u situacijama krize likvidnosti.

Član 125.

Operativni rizik je rizik gubitka zbog grešaka, prekida ili šteta koje mogu da nastanu usled neadekvatnih internih procedura, postupanja lica, sistema ili spoljnih događaja, uključujući i rizik izmene pravnog okvira.

Društvo izrađuje i primenjuje odgovarajuće politike i postupke za merenje i upravljanje operativnim rizikom, uključujući i događaje koji nisu česti, ali imaju značajan uticaj i da odredi šta čini operativni rizik u smislu tih politika i postupaka.

Društvo usvaja plan za slučaj nepredviđenih okolnosti i plan kontinuiteta poslovanja kojima se osigurava kontinuitet poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučajevima značajnijeg narušavanja ili prekida poslovanja.

Član 126.

Izloženost Društva prema jednom licu je ukupan iznos potraživanja koja se odnose na to lice ili grupu povezanih lica (kredit, ulaganja u dužničke hartije od vrednosti, vlasnički ulozi i učešća, izdate garancije i avali i slično).

Grupa povezanih lica, u smislu stava 1. ovog člana, su dva ili više pravnih ili fizičkih lica koja, ako se suprotno ne dokaže, predstavljaju jedan rizik za Društvo i:

- 1) jedno od tih lica ima posrednu ili neposrednu kontrolu nad drugim licem;
- 2) međusobno su povezana na način da postoji velika verovatnoća da usled promene poslovnog i finansijskog stanja jednog lica može doći do promene poslovnog i finansijskog stanja drugog lica, a između njih postoji mogućnost prenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti;
- 3) međusobno su povezana kao članovi porodice.

Rizik prekoračenja dozvoljenih izloženosti je rizik gubitka zbog prekoračenja izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica na osnovu pozicija iz knjige trgovanja.

Velika izloženost riziku Društva prema jednom licu ili grupi povezanih lica jeste izloženost u iznosu od 10% ili više kapitala Društva. Najveća dozvoljena izloženost riziku Društva prema licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala Društva.

Član 127.

Ukoliko izloženost riziku Društva prelazi ograničenja iz člana 193. Zakona, Društvo je dužno da o iznosu ovakve izloženosti odmah obavesti Komisiju u skladu sa odredbama člana 199. Zakona.

Posle izvršene procene, Komisija može dati Društvu ograničen rok za usklađivanje sa predviđenim ograničenjima.

Ukupna izloženost riziku Društva prema licima iz odredbe člana 170. Zakona ne sme da pređe 50% kapitala Društva.

Zbir ukupnih izloženosti riziku Društva ne sme da pređe 800% kapitala Društva.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 128.

Inicijativu za izmenu, odnosno dopunu ovih Pravila i procedura poslovanja može podneti osnivač i članovi uprave Društva.

Član 129.

Skupština akcionara Društva donosi odluku o izmeni, odnosno dopuni Pravila i procedura poslovanja na način i po postupku koji je utvrđen za njihovo donošenje.

Član 130.

Društvo je dužno da svojim klijentima i potencijalnim klijentima omogući uvid u svoja pravila poslovanja, pravilnik o tarifi i njihove izmene:

1. u poslovnim prostorijama u kojima obavlja rad sa klijentima;
2. objavljivanjem na internet stranici Društva.

Društvo je dužno da klijentima omogući uvid u izmene akata iz stava 1. ovog člana u roku od sedam dana pre početka primene tih izmena.

Društvo će Pravila i procedure poslovanja objaviti na svom web sajtu, narednog radnog dana nakon prijema rešenja Komisije za hartije od vrednosti o davanju saglasnosti na Pravila i procedure poslovanja Društva.

Sastavni deo i prilog ovih Pravila i procedura poslovanja su i:

1. Pravilnik o politikama upravljanja sukobom interesa,
2. Pravilnik o politikama izvršavanja naloga,
3. Informacije koje se pružaju malim klijentima;

Član 131.

Danom početka primene ovih Pravila i procedura poslovanja prestaju da važe prethodno doneta Pravila i procedure poslovanja Društva.

Ova Pravila i procedure poslovanja Društva su sačinjena u 3 (tri) istovetna primerka, od kojih jedan primerak zadržava Komisija za hartije od vrednosti, a preostala dva primerka zadržava Društvo.

U Beogradu, 31.03.2021. godine

Predsednik skupštine akcionara,
Branislav Bogdanović